TOERISME- EN RECREATIEVISIE MIDDEN LIMBURG
AFWEGINGSKADER EN PROJECTENPROGRAMMA

REGIO MIDDEN LIMBURG

9 oktober 2013
077167300:0.13 - Definitief
B03204.000055.0100

ARCADIS

Inhoud

1 Inleiding ... 3
1.1 Aanleiding ... 3
1.2 Doorlopen proces ... 4
1.3 Procesopbouw en Leeswijzer ... 4

2 Visie ... 7
2.1 Van stip op de horizon naar concrete projecten ... 7
2.2 Sterke punten en verbeterpunten van de regio ... 8
2.3 Uitdagingen en doelstellingen ... 10
2.4 Ingrepen ... 12
2.5 Kansrijke clusters ... 14

3 Afwegingskader ... 17
3.1 Criteria en eisen ... 17
3.2 Criteria voor individuele projecten ... 17
3.2.1 Midden-Limburgse kwaliteiten ontwikkelen ... 17
3.2.2 Regionale meerwaarde ... 18
3.2.3 Regionale samenhang ... 18
3.2.4 Rendement in bestedingen en/of werkgelegenheid ... 18
3.2.5 Geen andere cofinanciering ... 19
3.3 Eisen aan het projectenprogramma ... 19
3.3.1 Balans in ingrepen ... 19
3.3.2 Balans in termijn en financiering ... 19

4 Projectenprogramma ... 21
4.1 Methode Samenstelling projectenprogramma ... 21
4.2 Projecten per Cluster ... 22
4.3 Gevraagde cofinanciering ... 26

5 Het vervolgproces ... 29

Bijlage 1 Leden Projectgroep ... 31

Bijlage 2 Beleidssamenvatting ... 33

Bijlage 3 Toelichting criteria ... 37

Bijlage 4 Projectbeschrijvingen korte termijn projecten ... 39
Bijlage 4.1 Projecten 2013-2014 ... 40
Bijlage 4.2 Projecten periode 2014-2015 ... 46
Partij 50
Rol 50
Belang ... 50
- Ondernemers Hanssum/Neer ... 50

- toeristisch recreatieve activiteiten 50
- Investeringen, exploitatie 50
Citaat Oog op Midden-Limburg: De verbinding tussen stad / dorp en water moet worden verbeterd, zoals in Roermond, Maasbracht, Thorn en Hanssum. Verder zijn de oude industriehavens mogelijke locaties voor herontwikkeling met accent op leisure. Passend binnen ontwikkelingen Masterplan. 51

Colofon..... 53

1 Inleiding

1.1 AANLEIDING

In de vergadering van Provinciale Staten op 2 november 2012 is de motie inzake 'Leisure functie Midden-Limburg' aangenomen. Met deze motie heeft Provinciale Staten de regio gevraagd om:

1. in samenwerking met de Midden-Limburgse gemeenten te komen tot een regionale toeristische-recreatieve visie met op korte termijn uitvoerbare projecten;
2. deze visie uiterlijk op 1 april 2013 te agenderen voor bespreking in de Statencommissie Economie, Bestuur en Duurzaamheid;
3. in de voorjaarsnota 2013 middelen op te nemen ter cofinanciering van deze projecten.

In de 'mededeling portefeuillehouder' (d.d. 8 januari 2013), is de Statencommissie Economie, Bestuur en Duurzaamheid uit naam van het College bericht, dat de motie uitstekend past in de koers, die Gedeputeerde Staten (GS) voor Midden-Limburg wensen in te zetten. Er zal echter geen nieuwe visie ontwikkeld worden maar een visiedocument worden opgesteld op basis van reeds bestaande visies. Naar aanleiding van bovengenoemde motie heeft GS d.d. 12 april 2013 de beloofde beknopte visie aangeleverd. In de Statencommissievergadering van 12 april is de visie 'Leisure functie Midden-Limburg' en de lijst met bijbehorende projecten, door de Midden-Limburgse gemeenten aangeleverd, besproken. Uit de discussie in de Statencommissievergadering bleek dat men vond dat de visie te weinig samenhang en focus bevat en de lijst met projecten onvoldoende regionale meerwaarde weerspiegelt. Men vond het geheel nog teveel 'kerktorendenken'.

Uiteindelijk is in de Statencommissievergadering van 12 april het volgende besloten:

1. De Maasplassen worden meegenomen in de integrale besluitvorming over de voorjaarsnota met het voorstel om € 3 miljoen beschikbaar te stellen en bij de selectie van projecten het Nautisch Programma van Eisen als kader te hanteren.
2. De regio formuleert de inhoudelijke opdracht (waar moeten projecten aan voldoen), met bijbehorend kader/focus en komt vóór de begrotingsbehandeling eind 2013 tot een prioritaire lijst projecten die passen bij Midden-Limburg en die nadrukkelijk een regionale meerwaarde hebben. Alsdan komt het college van Gedeputeerde Staten met voorstellen om voor deze projecten middelen beschikbaar te stellen.
3. Er wordt gekeken naar de quick wins in de lijst met projecten, die door de gemeenten zijn ingediend, die een regionaal doel dienen en die kunnen rekenen op gemeentelijke cofinanciering. Deze projecten worden getoetst aan bestaande provinciale beleidskaders. Projecten die onder bestaande provinciale regelingen vallen, hoeven qua eventuele cofinanciering niet te wachten tot eind 2013 en kunnen mogelijk al eerder op een bijdrage van de provincie rekenen. De Staten zullen worden geïnformeerd over deze projecten.

Op basis van zowel de motie als de besluiten van de Statencommissievergadering van 12 april is deze nieuwe, aangescherpte, toeristisch-recreatieve visie voor Midden-Limburg tot stand gekomen. Het document geeft met name de onder punt twee gevraagde uitwerking van de inhoudelijke opdracht waar de projecten aan moeten voldoen.

1.2 DOORLOPEN PROCES

Ondanks de hoge tijdsdruk waren de zeven Midden-Limburgse gemeenten (zie plangebied in afbeelding 2) gemotiveerd en bereid om op korte termijn gehoor te geven aan het verzoek van de Statencommissievergadering van 12 april. Daarbij vonden de gemeenten het essentieel om samen met het bedrijfsleven en andere regionale belanghebbenden te komen tot een scherpere inhoudelijke opdracht en lijst van prioritaire projecten. De gemeenten danken de betrokken ondernemers, het VVV Midden-Limburg, Ons WCL, Gebiedsbureau Weert, Nederweert en Leudal, GOML en de provincie voor hun actieve en constructieve bijdrage (overzicht in bijlage 1).

In drie interactieve bijeenkomsten met alle betrokkenen is een breed draagvlak ontstaan voor onderliggend document.

1.3 PROCESOPBOUW EN LEESWIJZER

Drie lagen

In het proces én in dit document is onderscheid gemaakt in drie dimensies of 'lagen'. Deze lagen zijn verbeeld in onderstaand schema. De door de Statencommissie gevraagde 'inhoudelijke opdracht (waar moeten projecten aan voldoen)' is in het schema vertaald als het 'afwegingskader'.

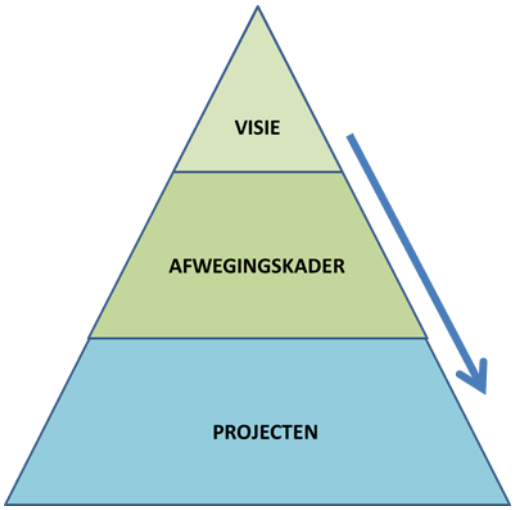

Afbeelding 1: schematische weergave drie dimensies

1. Visie (hoofdstuk 2)

Het afwegingskader is gebaseerd op een (korte) visie op de toeristisch recreatieve kracht en de ambities van Midden-Limburg. De lijn uit de verschillende visies uit het verleden is doorgetrokken, en hier en daar aangescherpt. Gezien de beschikbare tijd betreft het een visie op hoofdlijnen. Deze benadering past overigens prima in het adagium van veel Midden-Limburgse toeristisch recreatieve ondernemers: minder praten, meer doen.

2. Afwegingskader (hoofdstuk 3)

Op basis van de visie heeft de regio een afwegingskader ontwikkeld. Dit afwegingskader bevat criteria en voorwaarden op basis waarvan individuele projecten geselecteerd worden met een regionaal belang. Daarnaast bevat het afwegingskader criteria en voorwaarden die zorgen voor onderlinge samenhang van het projectenprogramma.

3. Projectenprogramma (hoofdstuk 4)

De visie en het afwegingskader geven de legitimatie voor een programma van prioritaire projecten die de regio aandraagt. Het programma is aan de hand van een vijftal clusters beschreven.

Hoofdstuk 5 geeft een doorkijk naar het vervolg.

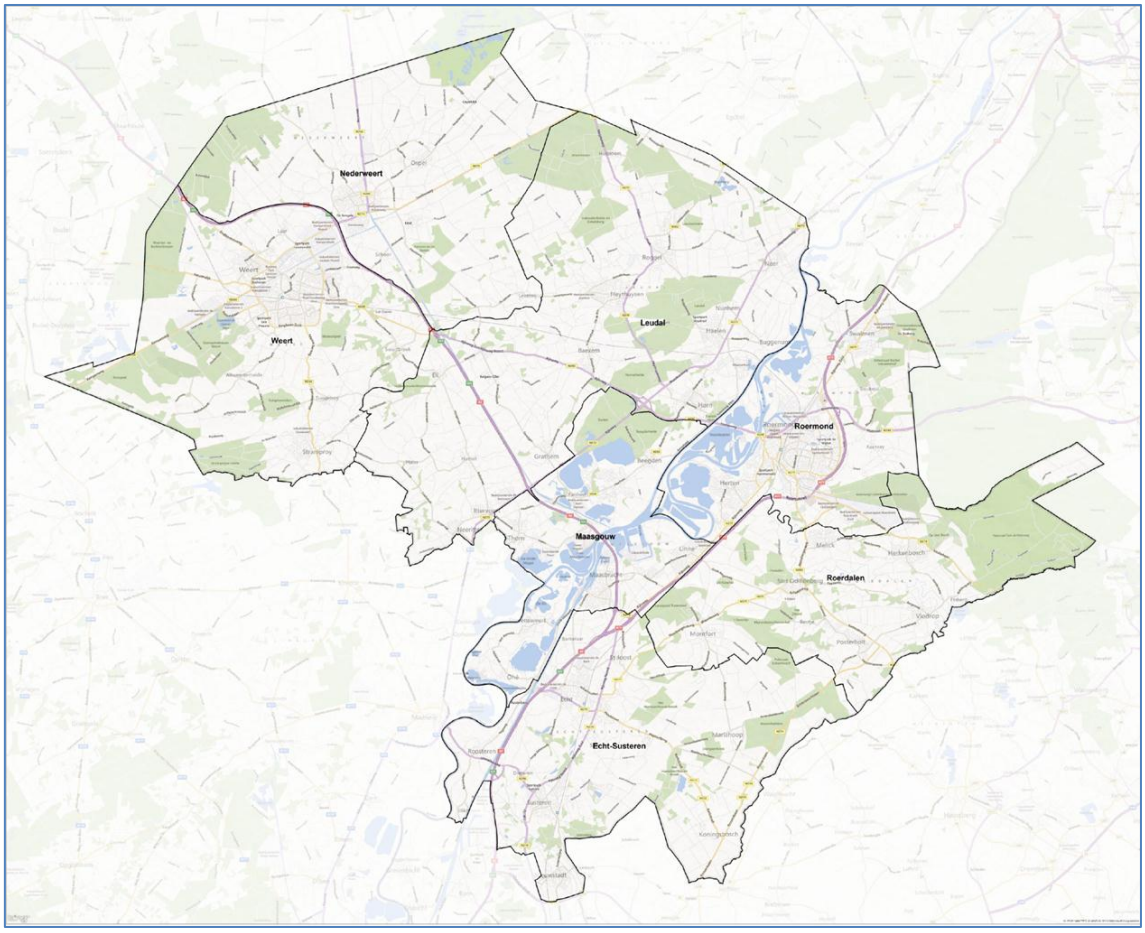

Afbeelding 2: Gebiedsafbakening Midden-Limburg voor de recreatievisie

Afbeelding 3: De Meinweg Rolvennen (Bron: http://www.vvvmiddenlimburg.nl)

2 Visie

2.1 VAN STIP OP DE HORIZON NAAR CONCRETE PROJECTEN

Provinciale Staten hebben de regio uitgenodigd om toeristisch recreatieve projecten met regionale meerwaarde in te dienen die passen bij Midden-Limburg. De projecten moeten kunnen rekenen op cofinanciering en een snelle uitvoerbaarheid. Op basis van het huidige economische tij, en de behoefte aan interventies die op korte termijn effect sorteren, is dit een begrijpelijke benadering.
Deze insteek leidt echter wel tot een ogenschijnlijk dilemma: de provinciale eis maakt dat de regio *quick wins* inbrengt (in de regel kleinschalig, lokaal, met relatief gering regionaal effect). Terwijl Midden-Limburg behoefte heeft aan beeldbepalende verbindingsprojecten met een bovenlokale uitstraling (in de regel middellange tot lange termijn, deze vliegwielprojecten liggen niet 'op de plank').

Gemeenten, ondernemers en andere betrokkenen willen verder kijken dan een projectenlijst voor de komende twee jaar. Zij willen vanuit een gezamenlijk gedragen lange termijn visie structureel werken aan het verbeteren en uitdragen van de toeristische recreatieve kracht van Midden-Limburg. Daarom beschrijft dit hoofdstuk het wenkende en verbindende perspectief voor de lange termijn. Dit perspectief vormt de inspiratiebron en leidraad voor de prioritering en de uitwerking van concrete plannen en projecten. Met andere woorden: Alle projecten die de regio aandraagt, moeten een bijdrage leveren aan het verwezenlijken van de lange termijn visie. Deze benadering is hieronder gevisualiseerd.

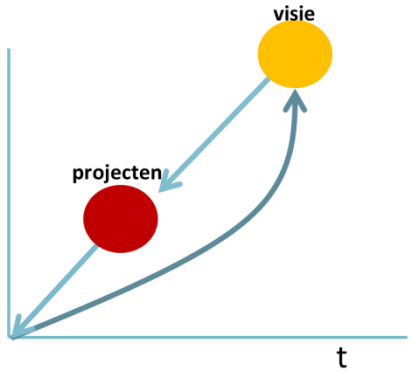

Afbeelding 4: Van visie naar projectenprogramma

De visie op hoofdlijnen in dit hoofdstuk is als volgt opgebouwd (zie ook onderstaande visualisatie):

1. De huidige sterke punten en de verbeterpunten zijn beschreven.
2. Mede op basis daarvan is aangescherpt in welke richting Midden-Limburg zijn kwaliteiten wil ontwikkelen (de kwalitatieve ambities) en welke concrete doelstellingen daarbij centraal staan (de kwantitatieve ambities).
3. Tevens is beschreven welke interventies noodzakelijk zijn om de huidige kwaliteiten te ontwikkelen en om de doelstellingen te behalen.

4. Op basis van voornoemde, zijn een aantal kansrijke clusters bepaald.

Het gedachtegoed van de beleidsvisies die de regio in de afgelopen jaren heeft vastgesteld, is verwerkt in dit hoofdstuk. In bijlage 2 is een samenvatting van de verschillende beleidsvisies opgenomen. Voor de leesbaarheid is in dit hoofdstuk niet altijd expliciet verwezen naar de betreffende visies.

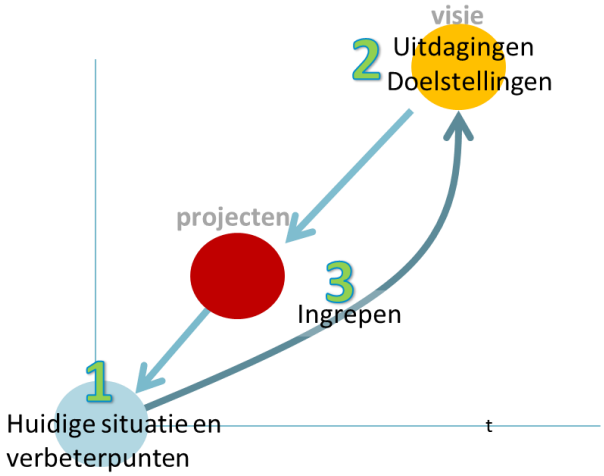

Afbeelding 5: Weergave doorlopen stappen

2.2 STERKE PUNTEN EN VERBETERPUNTEN VAN DE REGIO

Sterke punten

In de regiovisie 'Het oog van Midden-Limburg' uit 2008 zijn de volgende vijf pijlers benoemd (in willekeurige volgorde):

1. *Waterrecreatie* - het centraal gelegen en uitgestrekte gebied van de Maasplassen met vele mogelijkheden voor toerisme en recreatie.
2. *Natuur* - een wijds landschap met twee nationale parken en veel prachtige natuurgebieden.
3. *Cultuurbeleving* - de rijke streekcultuur en -historie, zoals te zien in de binnensteden van Weert en Roermond, maar ook op het platteland herkenbaar is in prachtige stadjes, dorpen, kastelen, molens en boerderijen.
4. *Kooptoerisme* - zoals het Designer Outlet Centrum en Retail Park in Roermond.
5. *Buitenland dichtbij* - een recreatieve routestructuur welke aansluit op Duitsland, België en Noord-Brabant.

Deze vijf pijlers zijn onverminderd actueel voor Midden-Limburg.

Naast de vijf voornoemde pijlers uit de regiovisie, is in de Uitvoeringsagenda Hoge Dunk / OML geconcludeerd dat ook de goede verblijfsaccommodaties in alle soorten en maten in het gebied een belangrijk sterk punt van de regio zijn.

De diversiteit van de vijf pijlers als kwalitatief sterke toeristisch/recreatieve trekkers, aangevuld met de juiste kwaliteit aan voorzieningen om toeristen in het gebied te laten verblijven, zorgt voor een goede toeristische potentie die door de regio kan worden benut.

Onderstaande tabel laat zien dat Midden-Limburg goed heeft gepresteerd in de laatste jaren, mede op basis van de genoemde sterke punten. Met name de toename van het aantal overnachtingen is opvallend.

Ontwikkeling per regio 2011-2012

	Noord-Limburg	Midden-Limburg	Zuid-Limburg	Provincie Limburg
Vakanties Nederlanders 2011-2012				
Aantal vakanties	+5,7%	+6,6%	-7,8%	-0,5%
Aantal overnachtingen	-3,4%	+12,0%	-13,4%	-4,9%
Aantal banen 2011-2012	-3,4%	-2,9%	-2,9%	-3,0%
Waardering: algemeen oordeel	+2,7%	+1,3%	=	+1,3%

Bron: CVO, VRL

Karakteristieke waarden

Het gebied wordt ook gekenmerkt door enkele karakteristieke waarden. Kleinschaligheid, gebiedseigen, bourgondisch, rust en toegankelijkheid/ laagdrempeligheid ('ook voor beginners') zijn door betrokkenen genoemd als belangrijke onderliggende waarden in Midden-Limburg.

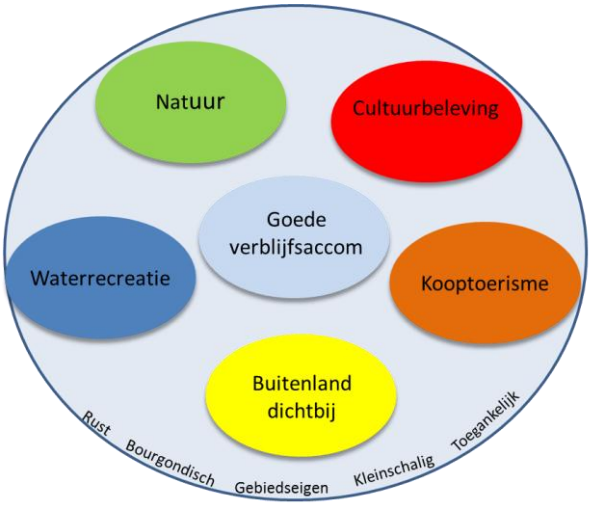

De kracht van de variatie

Hoewel de regio de kwaliteiten bezit om uit te groeien tot een belangrijke toeristische trekpleister in Nederland, worden de sterke punten op dit moment nog niet optimaal benut. Het is de combinatie van sterke punten en karakteristieken die zorgt voor de krachtige toeristisch/recreatieve potentie van de regio. Het gebied is uitermate geschikt om te *zappen*: 'Iedere dag iets anders'. De bezoeker die de ene dag wil watersporten, en de volgende ochtend wil wandelen in de natuur, om 's middags sfeervol te gaan shoppen, komt in Midden-Limburg aan zijn trekken. Die combinatie maakt Midden-Limburg onderscheidend van toonaangevende toeristische gebieden zoals de Friese meren en de Veluwe, en complementair aan Noord - en Zuid Limburg.

Verbeterpunten voor de regio

De gemeenten, het VVV Midden-Limburg, de gebiedsbureaus en het bedrijfsleven zien de volgende verbeterpunten voor de regio:

- Beter verbinden van de verschillende gebiedskwaliteiten, in ieder geval nog beter verbinden van de Maasplassen (blauw) met het achterland (groen) en het buitenland.
- Het beter verbinden van het cultuur historisch erfgoed van de regio.

- Verlengen van het seizoen: Elk-weervoorzieningen en evenementen ook buiten de zomer.
- Grote trekker(s) nodig om 'traffic' te vergroten, om meer toeristen en recreanten te verleiden om naar Midden-Limburg te komen.
- Meer evenementen, betere regionale programmering en benodigde faciliteiten zoals evenemententerrein(en).
- Uitbouwen potentie Maasplassen en het bevorderen van innovatie gericht op de vijf pijlers: in aanbod, maar ook in bestedingen. Mensen verleiden ook af en toe de boot te verlaten
- Aanbod beter afstemmen op een (groeiende) doelgroep van mensen met een beperking en/ of zorgbehoefte.

2.3 UITDAGINGEN EN DOELSTELLINGEN

Uitdagingen (kwalitatief)

In de sterke punten van de regio schuilt een aantal valkuilen. Zo geven gemeenten en ondernemers aan dat de grote variatie in het aanbod ook kan leiden tot onherkenbaarheid en een onduidelijk profiel voor toeristen.

Om de kwaliteiten, valkuilen en uitdagingen van Midden-Limburg aan te scherpen, is gebruik gemaakt van de kernkwadrantenmethodiek[1]. De kracht van deze methodiek is dat de ontwikkelrichting, 'de uitdaging', wordt bepaald door voort te bouwen op de bestaande kwaliteiten. Dat is precies wat Midden-Limburg wil.

Kwaliteiten

1) Variatie
2) Kleinschalig
3) Voor beginners toegankelijk
4) Rust
5) Gebiedseigen en persoonlijk
6) Mooi-weer gebied

Valkuilen

1) Onherkenbaar/ onduidelijk profiel
2) Kruimelwerk / economisch marginaal
3) Niet uitdagend, niet aansprekend
4) Gezapig / saai
5) Kneuterig en provinciaals
6) Niets te doen bij slecht weer

Allergieën

1) Specialisatie / monofunctioneel
2) Massaal, anoniem
3) Monomaan, 'hard core'
4) Hectiek
5) '13 in een dozijn', 'Mc Donaldisering'
6) Regen en kou

Uitdagingen

1) Herkenbare variatie: grensoverschrijdend water-natuur-cultuur-winkelen
2) Economische kracht door verbinding
3) Uitdagend ontdekken
4) Actief tot rust komen
5) Werelds Limburgs
6) Elk-weer gebied

[1] Deze methodiek wordt normaal gesproken toegepast bij persoonlijke ontwikkeling. Een 'valkuil' is een 'doorgeschoten kwaliteit'. De 'allergie' staat hier voor eigenschappen die zeker níet bij Midden-Limburg als gehele regio passen. Overigens betekent dat niet dat er bijvoorbeeld geen ruimte is voor een gespecialiseerde grootschalige voorziening als onderdeel van Midden-Limburg. Het betekent wel dat een eventuele grootschalige voorziening moet aansluiten op de uitdagingen (bijvoorbeeld goed verbonden met andere kwaliteiten, werelds Limburgs, uitdagend ontdekken, etc.).

In het schema op pagina 10 zijn belangrijke kwaliteiten, valkuilen, allergieën en uitdagingen van Midden-Limburg als toeristische-recreatieve regio in willekeurige volgorde beschreven. Enkele bevindingen:

- De variatie van Midden-Limburg is een enorme kracht maar kan tevens zorgen voor een slechte herkenbaarheid van de regio. De uitdaging is dus juist de variatie van de kwaliteiten water, natuur, cultuur, winkelen en buitenland als herkenbare kwaliteit te laten zien.
- Kleinschaligheid kan door de persoonlijke uitstraling uiterst krachtig zijn, maar het moet niet omslaan in economisch marginaal kruimelwerk. Economische kracht moet daarom gezocht worden in het verbinden van de diverse initiatieven.
- Toegankelijkheid voor beginners is een kracht wanneer het gebied daarmee mensen aantrekt die nieuwe activiteiten willen ontdekken. Wanneer het gebied als niet uitdagend of niet aansprekend wordt ervaren, verlies je de recreant na een eenmalig verblijf. De regio moet het ontdekken van activiteiten daarmee tot iets uitdagends zien te maken.
- Rust is ruimschoots in de nationale parken en op het water te vinden. De regio wil voorkomen dat dit wordt uitgelegd als gezapig en saai. De regio wil uitdragen dat mensen actief tot rust kunnen komen in Midden-Limburg.
- De gebiedseigen uitstraling en persoonlijke benadering typeren Midden-Limburg. Die kwaliteit is zeer waardevol en dient te worden behouden, zonder dat dit omslaat in kneuterigheid met een provinciaals karakter. De regio wil zichzelf profileren als 'werelds Limburg'.

Deze bevindingen stroken met eerdere conclusies in de Economische Uitvoeringsagenda Hoge Dunk / OML.

Doelstellingen (kwantitatief)

De toeristisch recreatieve sector heeft het niet gemakkelijk, en de overheidsmiddelen zijn beperkt. Bij elke investering vanuit de overheid voor de toeristische recreatieve sector dienen daarom twee doelstellingen centraal te staan:

- Meer toeristisch-recreatieve bestedingen (hetzij door meer bezoekers, hetzij door meer bestedingen per dag, hetzij door verlenging van het verblijf en/of van het seizoen).
- Meer werkgelegenheid.

De regio zet in op een groei van ongeveer 33% (1/3e) in 2030 ten opzichte van de situatie in 2012.

	2012	2030
Gemiddelde besteding per toerist per dag	€ 24,00	€ 32,00
Totale bestedingen in de regio	62 milj.	80 milj.
Werkgelegenheid in toeristische sector	7.431 banen	10.000 banen
Aantal overnachtingen	2.253.000	3.000.000

Tabel 1: Doelen voor 2030

Deze doelstellingen sluiten goed aan op de Provincie Limburg, die zich in het "Ambitiedocument Vrijetijdseconomie" ten doel heeft gesteld dat de vrijetijdseconomie in Limburg zich eind 2015 karakteriseert door een verhoogde verdiencapaciteit, zichtbaar in een gestegen marktaandeel van Limburg in toeristische vakanties en groei van de klantwaarde (bestedingen per persoon). Door middel van het opstellen van de Toeristische Trendrapportage Limburg wordt tussentijds getoetst in hoeverre de provincie op koers ligt om voornoemde doelen te bereiken.

Uitdagingen en doelstellingen toerisme en recreatie Midden-Limburg met het oog op 2030

Gemeenten, ondernemers, VVV en andere betrokkenen uit Midden-Limburg willen de kwaliteiten van Midden-Limburg niet alleen behouden maar ook verder ontwikkelen. Daarbij hanteren ze de zes genoemde kwalitatieve uitdagingen:

1 Herkenbare variatie: grensoverschrijdend water-natuur-cultuur-winkelen.
2 Economische kracht door verbinding.
3 Uitdagend ontdekken.
4 Actief tot rust komen.
5 Werelds Limburgs.
6 Elk-weer gebied.

De ambitie is dat voornoemde zes kwalificaties in 2030 met recht als label of slogan van het gebied kunnen worden gehanteerd.

Elk nieuw initiatief of project dat door provincie en/of gemeente wordt ondersteund, dient bij te dragen aan tenminste twee van de gestelde kwalitiatieve uitdagingen..
Elk nieuw initiatief of project dat door provincie en/of gemeente wordt ondersteund, dient substantieel bij te dragen aan de toename van het aantal toeristische bestedingen en/of het aantal banen in Midden-Limburg. Dit zal bijdragen aan het halen van de genoemde kwantitatieve doelstellingen.

2.4 INGREPEN

Om de beschreven uitdagingen en doelstellingen in te kunnen vullen, willen en moeten ondernemers en overheden de handen ineenslaan. Het gaat daarbij om een goede mix van ingrepen. Die mix is hieronder gevisualiseerd.

Versterken en vernieuwen van de bestaande kwaliteiten

Allereerst is er behoefte aan het verder versterken van de bestaande sterke punten en de bestaande bedrijven, in het bijzonder het beter benutten van de potentie van de Maasplassen, versterken van de aanwezige cultuurhistorie, bevorderen van innovatie in de sector en versterken van de hoofdtoegangspoorten van grote en unieke grensoverschrijdende natuur-en recreatiegebieden.

Verlengen
De regio is nog teveel afhankelijk van mooi weer. Het verlengen van het seizoen is daarom ook essentieel, dit kan door het toevoegen van elk- weer voorzieningen en het regionaal afgestemd aantrekken, faciliteren en jaarrond agenderen van evenementen.

Verbinden
De bestaande kwaliteiten en de nog nieuw toe te voegen (slechtweer) voorzieningen en evenementen dienen nog beter verbonden te worden. Het gaat om verbindingen die fysiek zijn, maar minstens zo belangrijk zijn de niet-fysieke verbindingen. Fysiek verbinden kan bijvoorbeeld door het aanleggen van infrastructuur (wegen, bruggen, parkeerplaatsen, aanlegsteigers, fietsenstallingen, oplaadpunten, etc.). Niet fysieke verbindingen kunnen bestaan uit bijvoorbeeld arrangementen en een goede regionale informatievoorziening. Het inrichten van informatievoorziening bij de hoofdtoegangspoorten is een voorbeeld van een dergelijke niet fysieke verbinding.

Ruimte bieden
De toeristisch-recreatief krachtigste plekken in Midden-Limburg (de Maasplassen en de nationale parken/EHS) kennen stringente Rijks- en Europese planologische kaders. Dit is voor de meest kwetsbare gebieden overigens ook begrijpelijk. De afgelopen jaren hebben uitgewezen dat het gebrek aan planologische ruimte en de stringente en soms onduidelijke vergunningseisen (bijvoorbeeld Beleidslijn Grote Rivieren) het lastig maakt om de sector verder te ontwikkelen. De oplossing ligt maar ten dele binnen de invloedssfeer van de regio. De regio, zowel gemeenten als bedrijfsleven, roept de provincie op om samen met de regio actief te sturen op tenminste meer duidelijkheid, en bij voorkeur ook meer planologische ruimte voor de toeristisch recreatieve sector.

Promoten
De regio wil de bestaande kwaliteiten van Midden-Limburg in hun gevarieerde samenhang blijven promoten. Aanvullend op de huidige promotionele werkzaamheden dienen de ingrepen van versterken, vernieuwen, verlengen en verbinden van de kwaliteiten ook promotioneel benut te worden. Door meer mensen naar de regio te trekken, wordt een basis gelegd voor het vergroten van het toeristisch rendement.

Businessplan 2012-2016 VVV Midden-Limburg
Het succes van een gezamenlijke regiopromotie is sterk afhankelijk van de wil van de deelnemende gemeenten, ondernemers en initiatieven om vanuit de eigen kracht en de eigen sterke merken in gezamenlijkheid te bouwen aan één sterk merk; Midden-Limburg. Onder de noemer ‘Samen werken aan sterke merken!’ is de VVV Midden-Limburg in 2009/2010 gestart om vanuit de vier pijlers (winkels, natuur, cultuur en water) de regio onder de aandacht te brengen van een groot publiek. De eerste resultaten van de samenwerking hebben een stevig fundament gelegd voor een toepasselijk vervolg. Het promotieplan van VVV Midden-Limburg 2012-2016 gaat verder op deze succesvol ingeslagen weg en heeft een vijfde pijler toegevoegd namelijk het buitenland dichtbij. Voortbouwend op het vertrouwen van het bedrijfsleven en de overheid kent de VVV Midden-Limburg een belangrijk hoofddoel: het optimaal op de kaart zetten van het toeristische merk ‘Midden-Limburg’.

Randvoorwaarden voor een succesvolle regiopromotie zijn:
- een aantrekkelijk aanbod voor zowel dag- als verblijfsrecreanten door verbinding te zoeken tussen de vijf pijlers;
- het benutten van de internationale ligging;
- voldoende budget om een serieuze promotie van de regio te kunnen bewerkstelligen.

2.5 KANSRIJKE CLUSTERS

Op basis van de sterke punten en de verbeterpunten, de kwaliteiten en de uitdagingen en de hiervoor beschreven benodigde ingrepen, kiest de regio voor vijf kansrijke clusters. Gezamenlijk sluiten deze verschillende clusters goed aan bij de opgestelde visie.

Hoofdtoegangspoorten natuur- en recreatiegebieden
Projecten binnen deze cluster richten zich op de verbetering toegankelijkheid en eenduidige herkenbaarheid van de natuur- en recreatiegebieden in de regio (onder andere door verbeteren van de informatievoorziening ter plaatse) en op het genereren van meer bestedingen door horeca en andere voorzieningen. Door meerdere poorten te realiseren in het gebied en dat in onderlinge afstemming te doen, wordt de herkenbaarheid en de verbinding tussen de natuur- en recreatiegebieden bevorderd, waardoor de aantrekkingskracht van de bestaande natuur- en recreatiegebieden wordt versterkt.
Dit sluit aan op de gestelde uitdagingen herkenbare variatie en actief tot rust komen. De ingrepen 'fysiek verbinden' en 'niet-fysiek verbinden', 'versterken en vernieuwen' en 'promoten' komen hier samen.

Culturele verbindingen
Cultuur is benoemd als een van de sterke punten van de regio. Of het nu het oorlogsverleden, molens of kastelen betreft. Een van de opgenomen doelen is het versterken en vernieuwen van deze sterke punten, met het motto 'Werelds Limburg'. Dit kan onder andere gebeuren door het culturele en historische aanbod in de regio zichtbaar te maken, te versterken en met elkaar te verbinden. Dit verbinden is over het algemeen 'niet fysiek' met moderne media. Projecten in deze cluster bevorderen, versterken of vernieuwen culturele activiteiten met een regionaal accent. Apps en andere digitale informatie wordt waar mogelijk gekoppeld, om versnippering te voorkomen.

Toegankelijkheid voor mensen met een beperking
Een sterk punt van de regio is het feit dat het gebied voor iedereen toegankelijk is. Veel van de activiteiten zijn laagdrempelig. Op deze kwaliteit kan worden voortgebouwd door de toegankelijkheid voor mensen met een beperking verder te verbeteren, nieuw aanbod voor deze doelgroep te ontwikkelen en dit actief als regio uit te dragen. Hierbij kan gedacht worden aan mensen die gebruik maken van rollators, rolstoelen of scootmobielen, mensen met een visuele of verstandelijk beperkingen en senioren, vanuit de gehele Euregio. Projecten in deze cluster maken recreatie voor deze doelgroep mogelijk. Dit kan door wandel- en fietspaden voor deze doelgroep aan te leggen, parkeergelegenheid te verbeteren en specifiek dagrecreatief aanbod voor deze doelgroep te creëren. De ingrepen bestaan uit 'versterken en vernieuwen', 'niet-fysiek verbinden', 'fysiek verbinden' en 'promoten'.

Verbindingen groen-blauw-buitenland
Midden-Limburg combineert een sterk Maasplassengebied, met aan weerzijden een mooi groen platteland en hoogwaardige natuurgebieden, en daarbuiten aan weerszijden het buitenland. Als de regio erin slaagt om deze zaken beter te verbinden, dan kan Midden-Limburg zich nog meer als één samenhangende regio ontwikkelen. De fysieke verbindingen die nodig zijn om groen, blauw en buitenland beter te verbinden, krijgen daarom prioriteit als het gaat om investeringen in fysieke verbindingen.

Elk-weer voorzieningen en evenementen
Een van de gestelde uitdagingen in de visie is om van Midden-Limburg een elk-weer gebied te maken. Projecten die in dit cluster vallen, richten zich op het verlengen van het seizoen en uitbreiding van de evenementen in de regio. Het gaat om een of twee beeldbepalende bovenregionale trekkers die vanzelfsprekend goed moeten aansluiten op de kwaliteiten en uitdagingen van de regio. En het gaat ook

om evenementen die meer jaarrond worden geprogrammeerd. De realisatie van dit cluster kent een langere adem dan de andere clusters.

Afbeelding 6: Burgt Wassenberg Maas Swalm Nette (Bron: http://www.vvvmiddenlimburg.nl)

3 Afwegingskader

3.1 CRITERIA EN EISEN

Op basis van de visie is een afwegingskader opgesteld. Het afwegingskader vormt de schakel tussen de visie en het projectenprogramma. Het afwegingskader heeft de regio in staat gesteld om gedegen afwegingen te kunnen maken bij het opstellen van het projectenprogramma.

Het afwegingskader bestaat uit eisen voor het projectenprogramma als geheel en uit criteria voor afzonderlijke projecten.

Criteria voor de individuele projecten zijn:
- Midden-Limburgse kwaliteiten ontwikkelen.
- Regionale meerwaarde.
- Regionale samenhang (clusters).
- Rendement in toeristisch recreatieve bestedingen en/of werkgelegenheid.
- Geen andere provinciale cofinanciering.

Eisen aan het projectenprogramma zijn:
- Een afgewogen samenstelling op basis van soorten ingrepen (zie paragraaf 2.4).
- Goede mix van projecten op basis van de uitvoerbaarheidstermijn. Quick wins voor de korte termijn en vliegwielprojecten voor de lange termijn.

3.2 CRITERIA VOOR INDIVIDUELE PROJECTEN

3.2.1 MIDDEN-LIMBURGSE KWALITEITEN ONTWIKKELEN

In de visie zijn de sterke punten en karakteristieke waarden van de regio Midden-Limburg beschreven. Deze zijn vertaald in de kernkwaliteiten van de regio, en daaraan is een aantal uitdagingen gekoppeld.

Elk nieuw initiatief of project dat door provincie en/of gemeente wordt ondersteund, dient enerzijds geen afbreuk te doen aan de karakteristieke waarden van de regio:
- Variatie: natuur, waterrecreatie, kooptoerisme, cultuurbeleving en de nabijheid van het buitenland.
- Kleinschalig.
- Voor beginners toegankelijk.
- Rust.
- Gebiedseigen en persoonlijk.
- Mooi-weer gebied.

En dient anderzijds bij te dragen aan één of meerdere van onderstaande uitdagingen.

- Herkenbare variatie: grensoverschrijdend water-natuur-cultuur-winkelen.
- Economische kracht door verbinding.
- Uitdagend ontdekken.
- Actief tot rust komen
- Werelds Limburgs.
- Elk-weer gebied.

3.2.2 REGIONALE MEERWAARDE

De effecten die een project genereert, mogen niet louter lokaal zijn, effecten moeten op regionaal niveau merkbaar zijn. Deze regionale meerwaarde is op twee manieren vertaald. Een eerste toetsingscriterium is of een project in meerdere gemeenten extra toeristische bestedingen en/of werkgelegenheid genereert. Een tweede toetsingscriterium is of een project bovenregionale uitstraling heeft.

> Projecten moeten regionale meerwaarde hebben, hetzij omdat het project spin off heeft in bestedingen en/of werkgelegenheid die verder strekt dan de eigen gemeente, hetzij omdat het project bovenregionale uitstraling heeft (of een combinatie van beiden).

3.2.3 REGIONALE SAMENHANG

Een project mag niet op zichzelf staan, maar dient onderdeel uit te maken van één van de vijf clusters:

1. Hoofdtoegangspoorten natuur- en recreatiegebieden.
2. Culturele verbindingen.
3. Toegankelijkheid en aanbod voor mensen met een beperking.
4. Verbindingen groen-blauw-natuur.
5. Elk-weer voorzieningen en evenementen..

3.2.4 RENDEMENT IN BESTEDINGEN EN/OF WERKGELEGENHEID

De toeristisch-recreatieve sector heeft het niet gemakkelijk. Het is belangrijk dat overheidsbijdragen daadwerkelijk leiden tot meer rendement in toeristische bestedingen en/of werkgelegenheid. Projecten opgenomen in het projectprogramma moeten rendement hebben, en op die wijze bijdragen aan de kwantitatieve doelstellingen.

> Een project moet (op termijn) zorgen voor meer toeristische bestedingen en/of banen in de regio[2].

Meer bestedingen zijn op diverse manieren te realiseren. Het project kan bijvoorbeeld zorgen voor het aantrekken van nieuwe bezoekers naar de regio, of bestaande dagrecreanten en toeristen met een korte verblijfsduur uitdagen om langer in de regio te verblijven. Tevens kan ingezet worden op meer bestedingen van dagrecreanten.

[2] Het criterium 'meer toeristen aantrekken' is niet gehanteerd. Extra Duitse waterrecreanten die met een volle kofferbak Nederland in komen rijden of Nederlandse wandelaars die eigen eten en drinken meenemen, omdat er in de nationale parken geen horeca aanwezig is, genereren niet of nauwelijks meer rendement. Meer toeristen naar de regio halen, is dus geen doel op zich.

3.2.5 GEEN ANDERE COFINANCIERING

Maakt een project reeds aanspraak op provinciale gelden vanuit bijvoorbeeld het Nautisch Programma van Eisen of vanuit andere provinciale stimuleringsregelingen, dan komt het project niet in aanmerking om in het kader van deze Toeristisch/recreatieve visie aanvullend ondersteund te worden.

> Een project mag geen andere provinciale cofinanciering ontvangen.

3.3 EISEN AAN HET PROJECTENPROGRAMMA

3.3.1 BALANS IN INGREPEN

Louter investeren in fietspaden, zonder dat de toeristische bedrijven langs die route zich vernieuwen, zonder dat de routeinformatie wordt versterkt, en zonder dat de regio wordt gepromoot is suboptimaal. Juist de mix van versterken, vernieuwen, verlengen, verbinden en promoten geeft meerwaarde. Door een balans in het programma aan te brengen tussen projecten die verbinden, verlengen, versterken of vernieuwen zal de regio Midden-Limburg zich op alle voorgenomen doelstellingen blijven ontwikkelen.

> Het projectenprogramma moet een goede mix bevatten van projecten die versterken en vernieuwen, die fysiek verbinden, die niet fysiek verbinden, die verlengen en die promoten. De ingreep (planologische) ruimte bieden is randvoorwaardelijk voor alle andere ingrepen. Hier ligt een belangrijke taak voor de gemeente, maar ook voor de provincie in samenspraak met het Rijk en de Europese Unie.

3.3.2 BALANS IN TERMIJN EN FINANCIERING

De regio zoekt ook naar een balans tussen quick wins die op de korte termijn uitvoerbaar zijn en vliegwielprojecten die op de (middel)lange termijn uitgevoerd kunnen worden.
Om toerisme en recreatie in Midden-Limburg een boost te geven, is het van belang om op korte termijn te investeren en ontwikkelen. Voor de aanvraag van cofinanciering worden daarom projecten ingediend die op korte termijn met de uitvoering kunnen starten (circa twee jaar).

Vanuit de gemeenten is onderscheid gemaakt in twee periodes voor de korte termijn.

- De eerste periode is de **periode 2013-2014**. Voor projecten in deze periode wordt dit jaar cofinanciering gevraagd waardoor in 2014 gestart kan worden met de uitvoering van deze projecten (met in acht neming van de planologische procedures).
- De projecten in de tweede **periode, 2014 – 2015**, wil de regio, na de vorming van de nieuwe gemeentelijke coalities in voorjaar van 2014, als 2e tranche korte termijn in het najaar van 2014 indienen voor een mogelijke financiële ondersteuning. Deze projecten kunnen daarmee in 2015 uitgevoerd worden.

Gekeken naar het rendement en de visie op langere termijn moet er echter ook intensief nagedacht worden over toekomstige projecten die niet op korte termijn gerealiseerd kunnen worden. Om de regio Midden-Limburg ook in de toekomst te blijven ontwikkelen, moet er nu al voorgesorteerd worden op (middel) lange termijn projecten bijvoorbeeld met het oog op seizoensverlenging/ Elk-weer aanbod.

> Het projectenprogramma moet een goede mix bevatten van korte termijn projecten en voorbereidingen en investeringen om (middel)lange termijnontwikkelingen met een bovenregionale uitstraling mogelijk te maken.

Afbeelding 7: Fietsen Maasplassen (http://www.vvvmiddenlimburg.nl)

4 Projectenprogramma

4.1 METHODE SAMENSTELLING PROJECTENPROGRAMMA

Ten behoeve van de Statencommissievergadering van 12 april is door de gemeenten uit de regio Midden-Limburg een lijst van projecten aangeleverd, die op de korte termijn uitvoerbaar waren en waarvoor gemeentelijke cofinanciering aanwezig was. Op basis van de terugkoppeling uit de Statencommissievergadering en de door de gemeenten en ondernemers zelf gestelde eisen in het afwegingskader, is deze lijst van korte termijn projecten door de gemeenten aangescherpt. Daarnaast is de lijst uitgebreid met projectideeën die niet op korte termijn uitvoerbaar zijn, maar die wel essentieel zijn om de regio Midden-Limburg voor de langere termijn op de kaart te zetten (vliegwielprojecten behorend bij de stop op de horizon).

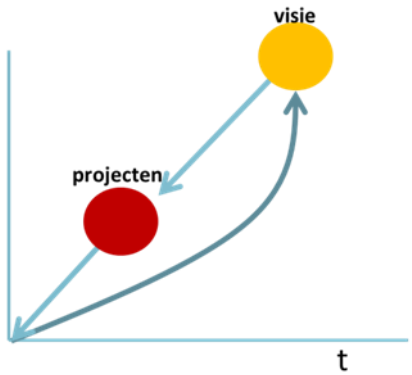

Om een uitgebalanceerd programma van korte termijn projecten te bepalen is vervolgens de lijst met projecten gezamenlijk beoordeeld. Daarbij fungeerde het afwegingskader als leidraad. Eerst is gekeken naar de geschiktheid per project, en vervolgens is gekeken naar de balans van de combinatie van projecten.

De volgende criteria dienden als *qualifiers* voor de individuele projecten (hier moet een project tenminste aan voldoen):

- Het project heeft regionale meerwaarde.
- Het project heeft rendement in banen en bestedingen.
- Het project ontvangt geen andere provinciale cofinanciering (of ziet daar vanaf).
- Het project heeft regionale samenhang (oftewel maakt onderdeel uit van één van de vijf clusters).

Elk project in het projectenprogramma heeft een positieve score op voornoemde criteria.

Vervolgens is kritisch gekeken naar de termijn waarop de projecten uitvoerbaar gemaakt kunnen worden , zijn de projecten beoordeeld op de mate waarin ze de regionale kwaliteiten ontwikkelen (de zogenaamde uitdagingen) en de mate waarin ze rendement hebben[3].
Tenslotte is gecontroleerd of het stelsel van projecten in ieder geval voor de korte termijn een goede balans aan ingrepen bevat (voor de middellange en lange termijn is het bewaken van die balans nog een aandachtspunt).

4.2 PROJECTEN PER CLUSTER

Balans in termijn en financiering
De projecten zijn in het schema op de volgende pagina aan de hand van de vijf clusters geordend. Daarnaast is onderscheid gemaakt tussen de korte termijn, de middellange termijn (2-5 jaar) en de lange termijn (5 jaar en verder). Om toerisme en recreatie in Midden-Limburg een boost te geven, is het van belang om op korte termijn, namelijk binnen de huidige statencoalitie, te investeren en ontwikkelen. Daarom is onderscheid gemaakt in twee periodes voor de korte termijn.

- De eerste periode is de periode 2013-2014. Voor projecten in deze periode wordt dit jaar cofinanciering gevraagd waardoor in 2014 gestart kan worden met de uitvoering van deze projecten (met in acht neming van de planologische procedures).
- De projecten in de tweede periode, 2014 – 2015, wil de regio, na de vorming van de nieuwe gemeentelijke coalities in voorjaar van 2014, als 2e tranche korte termijn in het najaar van 2014 indienen voor een mogelijke financiële ondersteuning. Deze projecten kunnen daarmee in 2015 uitgevoerd worden.

Projecten die reeds provinciale cofinanciering ontvangen of waarvoor dat wordt aangevraagd via het Nautisch Programma van Eisen zijn niet in de lijst opgenomen. Voorbeelden van niet opgenomen projecten zijn bijvoorbeeld de Maasresidence Thorn en het Comfortparc Wessem.

[3] In de bijlage is aangegeven welke indicatieve klassen zijn gehanteerd voor bestedingen en werkgelegenheid.

Hoofdtoegangs-poorten natuur- en recreatiegebieden	Culturele verbindingen	Toegankelijkheid voor mensen met beperkingen	Verbindingen Groen-blauw-Buitenland	Bovenregionale elk-weer voorzieningen en evenementen
Korte Termijn				
Periode 2013 - 2014				
❖ Herinrichting toegangspoort Kempen-Broek ❖ Bezoekerscentrum Oolderplas	❖ Liberationroute	❖ Zintuigenpark Kempen-Broek/ IJzeren Man ❖ Zwembad in de Bandert (1e fase),		❖ Haalbaarheids-onderzoek Elk-weer-voorziening / evenementen
Periode 2014 - 2015				
❖ Herinrichting toegangspoort Leudal	❖ Euregionaal molenproject ❖ App – motten, kastelen en burchten	❖ Belevenispark Daelzicht ❖ Zwembad in de Bandert (2e fase)	❖ Jachthaven Hanssum/Neer ❖ Recreatieve zonnetrein	
Middellange termijn				
			❖ Fase 1 en 2 Roerdelta/ herinrichting haven ❖ Recreatieve verbinding Zuid-Willemsvaart	
Lange termijn				
			❖ Campus watersport en scouting ❖ Upgrade passantenhaven ❖ Fietsbrug Noordervaart ❖ Oversteek kanaal Wessem – Nederweert ❖ Verbinding reisroute Napoleonsweg – achterland	Elk weer project ideeën: ❖ Helihavens uitbreiden ❖ Indoor Funforest ❖ Waterland ❖ Watersport en grindmuseum ❖ Nunhems zaaden-museum + park/campus ❖ Overdekt grens-overschrijdende dierentuin/ museum ❖ Noormannenpark Bruggen-Swalmen

Balans in ingrepen

Tabel 2 laat zien dat alle ingrepen op korte termijn goed in balans zijn. Er is zowel sprake van versterken en vernieuwen, als van fysiek en niet-fysiek verbinden, verlengen en promoten. Waarbij aangetekend dient te worden dat de promotie hier vooral wordt opgehangen aan de verschillende projecten, en dat de seizoensverlenging die op de korte termijn wordt bereikt niet geheel weersonafhankelijk is.

Op grond van deze analyse heeft de regio ervoor gekozen om zowel de regiopromotie als de seizoensverlenging met één of twee bovenregionale Elk-weer voorzieningen actiever op te nemen in het korte termijn projectenprogramma (zie tabel 3: scoring korte termijn projecten).

Project		Ingrepen					
		Versterken/Vernieuwen	Verlengen	Fysiek verbinden	Niet fysiek verbinden	Ruimte Bieden	Promoten
Periode 2013-2014							
Herinrichting toegangspoort Kempen-Broek		V	V	V	V		
Bezoekerscentrum Oolderplas		V	V	V	V		
Liberationroute		V	V	V			V
Zintuigenpark Kempen-Broek/IJzeren Man		V	V	V			V
Zwembad in de Bandert (1e fase)		V	V		V		
Haalbaarheidsonderzoek elk-weer voorziening		V				V	
Promotie		V	V		V	V	V
Periode 2014-2015							
Herinrichting toegangspoort Leudal		V	V	V	V		
Euregionaal molenproject		V	V		V		V
App- motten/kastelen/burchten		V	V		V		V
Belevenispark Daelzicht		V	V	V			
Zwembad in de Bandert (2e fase)		V	V				V
Jachthaven Hanssum/Neer		V		V	V		
Recreatieve Zonnetrein		V					V

Tabel 2: verdeling projecten over de ingrepen

Ruimte bieden als gezamenlijke randvoorwaardelijke opgave

'Ruimte bieden' maakt geen onderdeel uit van de projecten, maar dat is niet vreemd, omdat het een reguliere overheidstaak betreft. Hier wordt immers bedoeld 'planologische ruimte bieden', omdat dat één van de grote uitdagingen is in Midden-Limburg. Ruimte bieden is randvoorwaardelijk voor veel projecten. De deelgebieden met de grootste omgevingskwaliteit kennen de grootste planologische belemmeringen voor de toeristisch recreatieve sector. Denk aan de regelgeving omtrent EHS en beperkingen vanuit de Beleidsregels Grote Rivieren. Het is overigens terecht dat deze gebieden vanwege de natuur en hoogwaterdoelstellingen zorgvuldig worden bewaakt, maar in veel gevallen is nu sprake van een volledige stagnatie. De gemeenten, de gebiedsbureaus, het VVV en zeker ook de ondernemers roepen de provincie op om samen met de regio te zoeken naar meer ruimte voor de toeristisch recreatieve sector.

Optimalisatie korte termijn projectenprogramma

Proactief aantrekken Elk-weer voorzieningen en evenementen

Gemeenten kiezen ervoor om het projectenprogramma uit te breiden met een actielijn 'actief aantrekken Elk-weer voorzieningen en –evenementen'. Met eigen inzet en gebundelde kracht vanuit de regio en de provincie, wil de regio pro-actiever sturen op het aantrekken van één of twee bovenregionale trekkers. Enerzijds door de randvoorwaarden te creëren (toeristisch recreatieve zoekruimte, evenemententerrein), en anderzijds door actief op zoek te gaan naar ondernemers en concepten die bij Midden-Limburg passen. Op korte termijn wil de regio daarom een haalbaarheidsonderzoek uitvoeren naar de mogelijkheden voor het aantrekken van een Elk-weer voorziening. Hierin wordt ingegaan op soort voorziening, mogelijke vestigingslocaties, planologische beperkingen en financieringsmogelijkheden.

Extra regiopromotie

De ambities van de regiopromotie zijn tweeledig en zijn bedoeld op het vergroten van het toeristisch rendement:

- Het aantrekken van meer bezoekers naar de regio Midden-Limburg;
- Het stimuleren van langer verblijf (verblijfstoerisme).

Succesvolle gebiedspromotie blijft echter een lastige opgave, omdat geen enkele organisatie alléén de uitdaging van regiopromotie aankan. Zowel op organisatorisch als financieel gebied is er volop werk aan de winkel. De speerpunten zijn gericht op een optimale samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en promotieorganisaties, waardoor een win-winsituatie ontstaat. Het is aan alle regiopartijen om de kans te pakken Midden-Limburg succesvol op de kaart te zetten. De projectbudgetten houden vaak geen rekening met een budget ter promotie van het project zelf. Door extra budget te reserveren voor promotiedoeleinden is het mogelijk deze projectpromotie te realiseren. Ook kan het budget gebruikt worden voor een zwaardere PR optie voor de regio, bijvoorbeeld door het landelijke televisie fietsprogramma GoCycling naar de regio te halen.

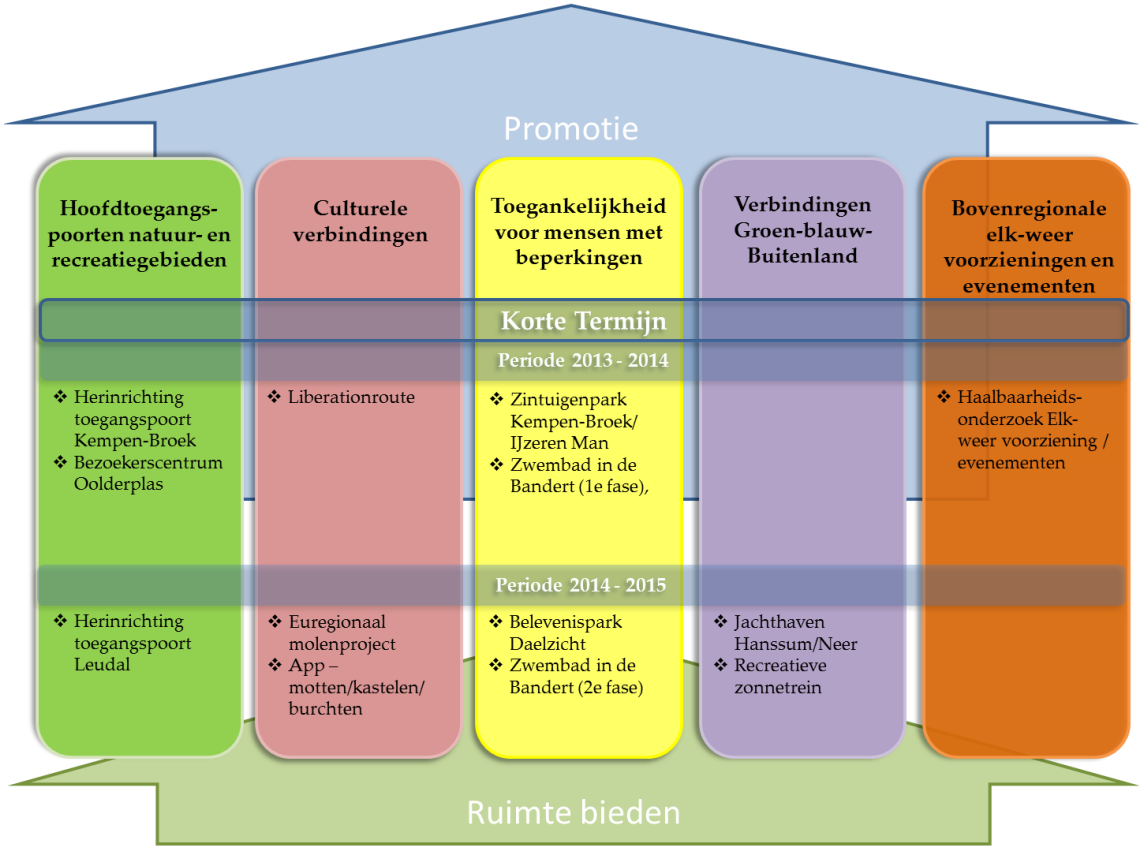

Onderstaande tabel geeft de korte termijnprojecten nogmaals weer, maar nu met de verschillende beoordelingscriteria.

Project		Regionale meerwaarde			rendement			Uitdagingen						
		Effect meerdere gemeenten	Bovenregionale uitstraling		Niet fysiek verbinden	Ruimte Bieden		Herkenbare variatie	Economische kracht door verbinding	Uitdagend ontdekken	Actief tot rust komen	Werelds Limburg	Elk-weer gebied	Aanwezige cofinanciering
Periode 2013-2014														
Herinrichting toegangspoort Kempen-Broek		V	V		2	1		V	V	V	V	V		Ja
Bezoekerscentrum Oolderplas		V	V		2	1		V	V	V	V	V		Ja
Liberationroute		V	V		2	1		V	V	V		V		Ja
Zintuigenpark Kempen-Broek/IJzeren Man		V			1	1				V	V			Ja
Zwembad in de Bandert (1e fase)		V			1	1				V	V			Ja
Haalbaarheidsonderzoek elk-weer voorziening		V	V		1	1		V	V				V	Ja
Promotie		V	V		2	1		V	V		V			Ja
Periode 2014-2015														
Herinrichting toegangspoort Leudal		V	V		2	1		V	V	V	V	V		Ja
Euregionaal molenproject		V	V		1	1		V	V	V	V	V		Deels
App- motten/kastelen/burchten		V	V		1	1		V		V	V	V		Deels
Belevenispark Daelzicht		V	V		3	3		V		V	V		V	Deels
Zwembad in de Bandert (2e fase)		V			1	1				V	V			Ja
Jachthaven Hanssum/Neer		V	V		2	1		V	V		V			Ja
Recreatieve zonnetrein		V	V		2	2		V	V		V			Deels

Tabel 3: Scoring korte termijn projecten

Conclusies:
Het projectenprogramma voor de korte termijn laat zien dat er sprake is van een evenwichtig programma, verdeeld over een vijftal clusters, ondersteund door intensievere regionale promotie en een overheid die maximaal meedenkt en actief stuurt op zoveel mogelijk planologische ruimte voor de sector.

De regio wil de ambities vanuit de visie waar maken door in de komende twee jaar, binnen de huidige provinciale coalitieperiode, fors te investeren.

4.3 GEVRAAGDE COFINANCIERING

In onderstaande tabel zijn de korte termijnprojecten weergegeven met de gevraagde cofinanciering vanuit de provincie. Voor een project wordt maximaal 50% cofinanciering gevraagd. In de bijlage zijn de projectvoorstellen van deze projecten opgenomen.

Project	Initiatiefnemer	Totale kosten	Gevraagde cofinanciering[4]
Periode 2013-2014			
Herinrichting toegangspoort Kempen-Broek	Weert	€ 160.000,00	€ 80.000,00
Bezoekerscentrum Oolderplas	Roermond	€ 800.000,00	€ 400.000,00
Liberationroute	VVV	€ 300.000,00	€ 150.000,00
Zintuigenpark Kempen-Broek/IJzeren man	Weert	€ 208.750,00	€ 104.375,00
Zwembad in de Bandert – 1e fase	Echt-Susteren	€ 2.600.000,00	€ 1.000.000,00
Haalbaarheidsonderzoek Elk-weer-voorziening / Evenementen	Regio	70.000,00	€ 35.000,00
Promotie	VVV		€ 250.000
Subtotaal 1e periode			**€ 2.019.375,00**
Periode 2014-2015			
Herinrichting toegangspoort Leudal	Leudal	€ 125.000,00	€ 62.500,00
Euregionaal Molenproject	Leudal	€ 300.000,00	€ 150.000,00
App - Motten, kastelen en burchten	Grenspark Maas Swalm Nette	€ 2.000.000,00	€ 500.000,00
Belevenispark Daelzicht	Maasgouw	PM	PM
Zwembad in de Bandert – 2e fase	Echt-Susteren	€ 6.000.000,00	€ 2.000.000,00
Jachthaven Hanssum / Neer	Leudal	€ 2.500.000,00	€ 750.000,00
Recreatieve zonnetrein	Roerdalen/Roermond	PM	PM
Subtotaal 2e periode			**€ 3.862.500,00**

Tabel 4: Gevraagde cofinanciering

[4] Bedragen zijn exclusief omzetbelasting.

Afbeelding 8: Kanoën Odiliënberg (Bron:http://www.vvvmiddenlimburg.nl)

5 Het vervolgproces

Het projectenprogramma vernieuwt, versterkt, verbindt en verlengt de kwaliteiten en uitdagingen van Midden-Limburg op de korte termijn. Dat is een stap in de goede richting, maar het is zeker niet genoeg. Daarom wil de regio hard werken aan een (beperkt) aantal nieuwe bovenregionale trekkers, die Midden-Limburg op de (middel)lange termijn verder kunnen versterken. De zeven gemeenten willen binnen afzienbare tijd in gesprek met de provincie om de krachten optimaal te bundelen ook voor de (middel) lange termijn.

Los daarvan hebben de zeven gemeenten, betrokken ondernemers, het VVV en de twee gebiedsbureaus tegen elkaar uitgesproken dat ze in gesprek willen blijven om de voortgang en onderlinge afstemming tussen de projecten te bewaken en om de visie en het projectenprogramma voor de middellange en lange termijn verder uit te werken. Daarbij wordt vanzelfsprekend zoveel mogelijk aangesloten bij de bestaande danwel nieuw te ontwikkelen regionale samenwerkingsverbanden.

Per cluster zal een gemeente als trekker fungeren, en wordt jaarlijks de voortgang geëvalueerd.

Bijlage 1 Leden Projectgroep

Naam	Organisatie	Mail-adres
Kèvin Bos	Gemeente Echt-Susteren	k.bos@echt-susteren.nl
Caroline Schrurs	Gemeente Leudal	c.schrurs@leudal.nl
Simone Janissen	Gemeente Maasgouw	s.janissen@gemeentemaasgouw.nl
Rianne Bongers	Gemeente Nederweert	r.bongers@nederweert.nl
Silvia de Rooi	Gemeente Roerdalen	silvia.de.rooi@roerdalen.nl
Joop Timmermans	Gemeente Roermond	jooptimmermans@roermond.nl
Christine Jansen	Gemeente Roermond	christinejansen@roermond.nl
Lizette Koopmans	Gemeente Weert	l.koopmans@weert.nl
Erwin Folkerts	Bergopwaerts	info@bergopwaerts.nl
Koen van de Zande	De Dorpsherberg	info@dedorpsherberg.nl
Jan Strous	Lemmenhof	info@lemmenhof.nl
Luc van Engelen	Organic	luc@organice.nl
David van de Runstraat	Rederij Cascade	david@rederijcascade.nl
Giel Polman	VVV Midden-Limburg	Gielpolman@vvvmiddenlimburg.nl
Paul Kant	Gebiedsbureau Ons Waardevol Cultuur-landschap (WCL)	p.kant@wcl-limburg.nl
Hans Corsten	Cluster LNR/ Gebiedsbureau Weert, Nederweert en Leudal	jh.corsten@prvlimburg.nl
Gerda Verbraeken	Provincie Limburg	gcm.verbraeken@prvlimburg.nl
Paul Vossen	Provincie Limburg	pghm.vossen@prvlimburg.nl
Evelyne Engels	Provincie Limburg	elj.engels@prvlimburg.nl
Frank Boom	ARCADIS Nederland BV	frank.boom@arcadis.nl
Merijn van Essen	ARCADIS Nederland BV	merijn.vanessen@arcadis.nl

Bijlage 2 Beleidssamenvatting

Om te komen tot een beknopte overkoepelende visie is reeds voor de Statencommissievergadering van 12 april een analyse gemaakt van de toeristisch/recreatieve kansen en speerpunten die benoemd zijn in de visiedocumenten van de afgelopen jaren. Deze analyse is hierna weergegeven[5].

- Vijf kansenkaart- Nieuwe markten voor toerisme in Noord- en Midden-Limburg (2007).
- Regiovisie 'Het oog van Midden-Limburg' (2008).
- Documenten GOML-cluster LNR.
- Masterplan Maasplassen (2011).
- Economische Uitvoeringsagenda, Hoge Dunk/ OML.
- Nautisch Programma van Eisen (2013).

Hierna worden voor elk van deze documenten de belangrijkste conclusies en aanbevelingen benoemd.

Vijf kansenkaart - Nieuwe markten voor toerisme in Noord- en Midden-Limburg (2007)
In dit document worden suggesties gedaan voor 'coalities' tussen de toeristische sector enerzijds en andere economische activiteiten met de zelfde kernwaarden anderzijds. Cross-overs kunnen tot stand worden gebracht wanneer toerisme en andere branches beide belang hebben bij de zelfde omgevingskenmerken. Dan is er draagvlak voor gezamenlijke investeringen en financiering. De navolgende kansen in Midden-Limburg verdienen een nadere verkenning:
- Waterwereld: Maasplassen als watersportgebied.
- De bezinning: koppeling tussen katholiek erfgoed, cultuur en toerisme.
- Het avontuur: herontwikkeling van agrarische gronden tot avonturengebied.

Regiovisie 'Het Oog van Midden-Limburg (2008)'
Midden-Limburg beschikt over een aantal sterke kwaliteiten die vanuit toeristisch en recreatief oogpunt in het oog springen. Dit zijn:
- het centraal gelegen en uitgestrekte gebied van de Maasplassen met vele mogelijkheden voor toerisme en recreatie;
- een wijds landschap met twee nationale parken en veel prachtige natuurgebieden.
- de rijke streekcultuur en -historie, zoals te zien in de binnensteden van Weert en Roermond, maar ook op het platteland herkenbaar is in prachtige stadjes, dorpen, kastelen, molens en boerderijen;
- het kooptoerisme, zoals het Designer Outlet Centrum en Retail Park in Roermond;
- een recreatieve routestructuur welke aansluit op Duitsland, België en Noord-Brabant.

Deze verschillende toeristische trekkers moeten met elkaar verbonden worden en vanuit een regionale samenhang gepromoot.

Documenten GOML-cluster LNR
Voor de cluster LNR wordt de focus gelegd op grote regionale, integrale projecten die meerwaarde hebben voor de regio Midden-Limburg; meer in het bijzonder op het gebied van toeristisch/recreatieve infrastructuur en nieuwe integrale gebiedsontwikkelingen. Het versterken van de zogenoemde economische parels die kunnen leiden tot grootschalige dagrecreatie krijgt nadruk binnen de cluster.

[5] Bron: bijlage 2 van de informerende brief aan de Statencommissie Economie, Bestuur en Duurzaamheid van de provincie Limburg inzake de Motie Leisure functie Midden-Limburg

Belangrijk is een toeristische en recreatieve structuur (regionaal dekkend systeem van knooppuntenroutes voor fietsers, wandelaars en ruiters).

Met de vaststelling van het uitvoeringsprogramma LNR heeft de Bestuurlijke Werkgroep in 2009 een groslijst aan recreatieve projecten aangewezen voor de ontwikkeling in Midden-Limburg en ingestemd om deze opgaven te voorzien van gemeentelijke (co-) financiering.
In de cluster LNR is de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in infrastructuur. De aanleg van fietspaden, wandelpaden en fiets- en wandelbruggen is inmiddels in uitvoering, terwijl de aanleg van een regionaal ruiter en menroutenetwerk najaar 2013 wordt opgestart. Dit zijn de projecten uit het meerjaren uitvoeringsprogramma LNR welke direct of op korte termijn uitvoeringsgereed waren (laag hangend fruit).

Masterplan Maasplassen (2011)
In het Masterplan Maasplassen wordt de ambitie van de regio weergegeven om het Maasplassengebied te laten uitgroeien tot top-waterrecreatiegebied van Nederland en de Euregio.

Het Maasplassengebied maakt deel uit van de regio Midden-Limburg, die op het vlak van toerisme en recreatie veel te bieden heeft. Het is de combinatie van een groot scala aan toeristisch-recreatieve voorzieningen en aantrekkelijke wateren die Midden-Limburg op leisuregebied uniek maken en die maken dat de regio op dit vlak grote economische potenties heeft.

Midden-Limburg - aantrekkingskracht door variatie
Midden-Limburg is een compact maar uiterst veelzijdig en uniek gebied. Hiermee onderscheidt deze grensregio zich van andere regio's in binnen- en buitenland. Maar liefst twee schitterende nationale parken (De Meinweg en de Grote Peel), cultuurhistorisch waardevolle steden en een uitgestrekt stelsel van plassen, allen aaneengeschakeld door de Maas. Hierdoor wordt het gezicht van de regio bepaald. Naast waterrecreatie, cultuur, golfen, wellness en funshoppen, vormen het landschap en de natuurlijke omgeving, waar door het uitstekende netwerk van recreatieve routes heerlijk gefietst, gewandeld en paardgereden kan worden, een belangrijke pijler. Door een stelsel van nieuw aangelegde snelwegen is de regio bovendien goed bereikbaar voor buitenlandse gasten. Voor de Nederlandse toerist ligt het buitenland om de hoek.
De grote variatie aan toeristisch-recreatieve voorzieningen op relatief korte afstand van elkaar, gecombineerd met het grootste aaneengesloten oppervlaktewater in Nederland, bepaalt de attractiewaarde van Midden-Limburg. De toerist of recreant kan ter plekke kiezen wat hij wil: wandelen langs het water of in een nationaal park, dineren aan het water of op het water in een stedelijke allure, fietsen in het bos of langs de Maas. Funshoppen of watersporten. Golfen of surfen op watergolven. Of een combinatie van al deze activiteiten bij een langer verblijf. Het gevarieerde aanbod aan dagrecreatie typeert Midden-Limburg. Daar ligt het onderscheidend vermogen ten opzichte van de rest van Limburg, van Nederland en het aangrenzend buitenland.

Economische Uitvoeringsagenda Hoge Dunk/ OML
Er zijn drie sectoren waar de regio nu al bovengemiddeld goed in is en waar nog groeipotentieel is: maakindustrie, logistiek en leisure & retail.

Voor leisure is de volgende SWOT analyse gemaakt:

Sterkten	Zwakten
▪ Grootste watersportgebied van Nederland ▪ DOC Roermond ▪ Kwaliteit van de omgeving, natuur ▪ Verblijfsaccommodaties in alle soorten en maten ▪ Aanbod van dagattracties	▪ Regio onbekend, beperkt toeristisch imago ▪ Beleid mbt toerisme en recreatie teveel lokale aangelegenheid (integrale regionale aanpak ontbreekt) ▪ Maasplassen nog niet ontdekt door lokale bevolking ▪ Weinig herkenbaarheid van verschillende gemeenten ▪ Onvoldoende PR van de regio ▪ Weinig slechtweervoorzieningen
Kansen	**Bedreigingen**
▪ Ontwikkeling van de Maasplassen ▪ Meer focus op economische potentie ▪ Spin-off retail academy als kenniscentrum voor de regio ▪ Collectieve positionering/ profilering ▪ Toename van dag- en verblijfsrecreatie ▪ Internationale markt (Duitsland en België)	▪ Versnipperde sector > geen keten ▪ Regelgeving omtrent toerisme en recreatie ▪ Concurrerende regio's (Zuid-Limburg, Belgisch Limburg etc.) ▪ Gebrek aan innovatie in de sector

Nautisch Programma van Eisen (2013)
De Maasplassen brengen sterke troeven in om uit te groeien tot top-waterrecreatiegebied. De plassen zijn bruikbaar voor vele vormen van watersport, maar echte uitgestrektheid voor (sportief) zeilen ontbreekt. De Maasplassen zullen om die reden niet voor alle watersporters als een topgebied worden ervaren. Er is de nodige variatie in landschap. Dat maakt varen in het gebied redelijk afwisselend. De segmentatie van plassen biedt een aantrekkelijke onderlegger om de variatie nog sterker te maken en daarmee de beleving van de waterkant interessanter.

Missie Nautisch Programma van Eisen
De Maasplassen zijn een topgebied voor waterrecreanten, die varen combineren met recreatie aan de wal of op de oever. Het is een toegankelijk en 'eenvoudig' gebied met voldoende diepgang en de oever altijd dichtbij. Het is een ideaal gebied voor korte dagtochten op het water, soms aaneengeknoopt tot een 'vakantie'. Ideaal om kennis te maken met watersport, om te leren en om te huren. De verschillende plassen met hun eigen karakter vormen de basis voor een steeds wisselend waterrecreatie aanbod. Dit karakter wordt gewaardeerd als comfortabele thuishaven voor de regionale dichtbij markt. Verblijfskwaliteit van de havens zelf, gecombineerd met vaarbestemmingen op korte afstand, vormen voor hen een blijvend bezoekmotief. Gekoppeld aan het toervaartnetwerk vormt Maasplassen ook een onderscheidende bestemming voor watertoeristen uit andere gebieden, anders dan de Hollandse Plassengebieden of de voormalige zeearmen elders in Nederland.
Waterrecreatie in de Maasplassen is laagdrempelig. Daarmee vormt het in de toekomst, ook meer dan nu, een extra kwaliteit voor de aanwezige en te ontwikkelen verblijfsrecreatie. Het water en haar voorzieningen wordt bruikbaar gemaakt, ook voor mensen zonder boot of ervaring. Daarbij is er ruimte voor alle vormen van waterrecreatie, voor alle leeftijden en interessegebieden. Zeilen en surfen zijn voor de hand liggend, motorbootvaren is het meest beoefend. Voor snelvaren en 'waterfun' wordt ruimte gemaakt. Sportvissen wordt in haar variatie bevorderd met of zonder boot.

Bijlage 3 Toelichting criteria

Zowel voor bestedingen als voor werkgelegenheid zijn indicatieve bandbreedtes bepaald op basis waarvan een project getoetst kan worden.

		Extra werkgelegenheid (in FTE)	Extra bestedingen (in Euro's)
0	Geen	0	0
1	Laag	1 - 5	< 100.000
2	Midden	6 - 15	100.000-500.000
3	Hoog	> 15	> 500.000

Tabel 5: Gehanteerde bandbreedtes rendement

Qualifier: Wanneer een project op beide facetten minimaal een score van 1 behaald of op één van de twee facetten een score van 2 of 3 krijgt, komt het project in aanmerking om in het projectenprogramma opgenomen te worden. Scoort een project op beide facetten lager, dan heeft het project te weinig rendement om op dit moment in aanmerking te komen voor gelden van de Provinciale Staten.

Bijlage 4 Projectbeschrijvingen korte termijn projecten

Periode 2013-2014

- Herinrichting toegangspoort Kempen Broek
- Liberationroute
- Zintuigenpark Kempenbroek/IJzeren man
- Zwembad in de Bandert

Periode 2014-2015

- Euregionaal molenproject
- App - Motten, kastelen en burchten
- Belevenispark Daelzicht
- Jachthaven Hanssum / Neer

Bijlage 4.1 Projecten 2013-2014

Herinrichting hoofdtoegangspoort IJzeren Man/Kempen~Broek	
Korte omschrijving	Herinrichting van de hoofdtoegangspoort IJzeren Man/Kempen~Broek in de grensoverschrijdende huisstijl voor toegangspoorten.
Locatie	Natuur- en Milieucentrum De IJzeren Man in Weert, Geurtsvenweg 4.
Initiatiefnemer	Gemeente Weert.
Overige betrokken partijen	- Stichtingsbestuur Natuur- en Milieucentrum De IJzeren man. - Regionaal Landschap Kempen en Maasland.
Opgaven	- Concrete uitwerking van de conceptuele huisstijl, aangepast aan de locatie in het Natuur- en Milieucentrum De IJzeren Man. - Uitwerking van uitvoeringsplannen en bestek om tot een aanbesteding over te gaan. - Realiseren van de informatie voorziening in het gebouw. - Voorbereiding van de plaatsing van de bakens (buiten). - Maken van uitvoeringsplannen voor de bakens en aanbesteding van de werken. - Plaatsing van de bakens.
Beoogd resultaat	Het Natuur- en Milieucentrum De IJzeren Man zal als een kwaliteitsvol informatiepunt binnen de toegangspoort (= hele IJzeren Man gebied) worden ingericht met informatie over het GrensPark Kempen~Broek. Door de herinrichting in de huisstijl van het GrensPark Kempen~Broek wordt een grensoverschrijdende herkenbaarheid gecreëerd aangezien ook andere gebouwen in het GrensPark in dezelfde stijl zijn of worden ingericht. Op deze manier en door een flankerend communicatiebeleid zullen meer mensen worden aangetrokken om vanuit de toegangspoort IJzeren Man/Kempen~Broek op stap te gaan in de regio. De informatievoorziening zal recreanten en toeristen helpen om hun bestemming of activiteit in het GrensPark te kiezen en op stap te gaan via de bewegwijzerde routestructuren die in het gebied aanwezig zijn. Op de toegangsweg naar en de parking in het IJzeren Man gebied als hoofdtoegangspoort tot het Kempen~Broek zullen 4 bakens worden geplaatst die de recreant en de toerist wegwijs maken in het gebied. Deze bakens worden eveneens in de grensoverschrijdende huisstijl gerealiseerd.
In welke mate draagt project bij aan realisatie regionale visie op leisuregebied	Het GrensPark Kempen~Broek met zijn goed ontsloten, robuuste natuurgebieden en kwaliteitsvol ingerichte informatievoorzieningen, dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen en grensoverschrijdende routestructuren sluit volledig aan op de beleidskeuzes die de provincie Limburg en de gemeente Weert als Groenste stad van Nederland hebben gemaakt. Deze beleidskeuzen voor regionale en euregionale gebiedsontwikkeling Kempen~Broek zijn vastgelegd in de regiovisie. Genoemd project vormt een deeluitwerking van de integrale gebiedsvisie Kempen~Broek/IJzeren Man, die is opgenomen in GOML, programmalijn LNR.

	Door de grensoverschrijdende insteek van het GrensPark Kempen~Broek wordt beoogd om Nederlandse, Belgische, Brabantse en Midden-Limburgse recreanten en toeristen te laten kennis maken met het aanbod in het GrensPark. Het gaat hier vooral om dagrecreatie waarbij vooral wordt gemikt op wandelaars, fietsers en ruiters. Het uitbouwen van een informatiepunt vergroot het bestaande aanbod in de regio en in het IJzeren Man gebied in Weert, waar reeds een subtropisch zwembad, een binnen- en buitenspeeltuin, een kinderboerderij, 2 campings en een aantal horecazaken aanwezig zijn. Omgekeerd betekent de aanwezigheid van het informatiepunt - dat recreanten op zoek naar informatie zal aantrekken - ook een meerwaarde voor de aanwezige ondernemers. Een samenwerkingsverband tussen het Natuur- en Milieucentrum (= informatiepunt) en de ondernemers is reeds opgestart en zal de komende jaren worden versterkt. De IJzeren Man grenst direct aan de Zuid-Willemsvaart en ligt op loopafstand van het stadscentrum en de passantenhaven in Weert, zodat ook hier dwarsverbanden liggen die veel potentie hebben.
Huidige status	Er is een concept ontwerp beschikbaar. Zodra het project financieel rond is, wordt een uitvoeringsplan opgesteld en worden de werken aanbesteed.
Mate van uitvoerbaarheid	Er zijn geen factoren die de uitvoering belemmeren.
Mogelijke startdatum	Begin 2014.
Verwachte realisatiedatum	Eind 2014.

Financiën

Kostenraming	De uitwerking van het concept tot uitvoeringsplannen, het realiseren van de inrichting en de plaatsing van de bakens buiten wordt geraamd op € 150.000. De projectbegeleiding door het Regionaal landschap Kempen en Maasland bedraagt € 10.000. De volledige kostprijs van het deelproject bedraagt € 160.000.
Financiering (welke partijen, hoogte bijdragen enz.)	De gemeente Weert neemt 50% van de kosten voor haar rekening = € 80.000.
Gevraagde bijdrage 'leisurefonds'	50% zijnde € 80.000.

Liberationroute Limburg	
Korte omschrijving	Op verschillende locaties worden luisterplekken aangewezen die gekenmerkt zijn door een zwerfkei. Deze locaties zijn geselecteerd, omdat er op die plaats iets bijzonders heeft afgespeeld in de bevrijding van Limburg. De gebeurtenis is verwerkt in een luisterverhaal dat onder andere beluisterd kan worden via de mobiele telefoon. De beste belevenis van het verhaal is op de locatie zelf. Er zullen verbindingen worden gelegd naar ankerpunten zoals musea. www.liberationroute.com.
Locatie	Diverse in Noord en Midden-Limburg. In het projectplan is uitgegaan van 20 luister-locaties.
Initiatiefnemer	VVV Midden-Limburg.
Overige betrokken partijen	Gemeenten, Provincie, organisaties die zich bezig houden met historie en dan specifiek de bevrijding in 1944-1945, educatie-instellingen, bedrijfsleven, musea.
Opgaven	
Beoogd resultaat	Meer toeristen (slagveld toerisme).
In welke mate draagt project bij aan realisatie regionale visie op leisuregebied	Het project is een aanvulling op het huidige toeristisch aanbod en houd de historie levend. Het nodigt bezoekers uit om gethematiseerde routes te gaan volgen. Verblijfsaccommodaties kunnen speciale arrangementen ontwikkelen die vermarkt kunnen worden naar onder andere internationale touroperators. Er is hier zeker een markt voor, zie het bezoek in Normandië.
Huidige status	In de provincie Gelderland en de kop van Noord Limburg is het project in 2007 gestart. Inmiddels heeft Brabant zich ook aangesloten en is Zeeland in voorbereiding.
Mate van uitvoerbaarheid (s.v.z. grondverwerving, vergunningverlening enz.)	Met de ervaring van Gelderland is dit niet van toepassing. Als dat wel zo is, dan zijn dit geringe werkzaamheden om de zwerfkei goed te verankeren.
Mogelijke startdatum	Streven is zo spoedig mogelijk, omdat we in 2014-2015 willen meeliften op de publiciteit in het herdenkingsjaar 70 jaar bevrijding.
Verwachte realisatiedatum	Tweede/derde kwartaal 2014.

Financiën

Kostenraming	Begroting voor 20 locaties is € 300.000.
Financiering (welke partijen, hoogte bijdragen enz.)	De volgende partijen zijn of worden geïnformeerd en gevraagd om een bijdrage; Gemeenten, Prins Bernhard Cultuurfonds, Stichting 1880, provincie.
Gevraagde bijdrage 'leisurefonds'	Bij de gedeputeerde cultuur hebben we € 150.000 gevraagd. Misschien kan hiervan uit de motie leisure 50% worden bijgedragen.

Zintuigenpark Kempen-Broek/IJzeren Man	
Korte omschrijving	In 2010 is, ter verbetering van de toegankelijkheid van de IJzeren Man voor mensen met een beperking, een nieuw 3 km lang rolstoelpad aangelegd (het allemanspad). Hiermee hebben de betrokken partners (gemeente Weert, Bosgroep, Interreg) een kwaliteitsimpuls aan het recreatieve aanbod in het IJzeren Man gebied gegeven voor de doelgroep minder validen. Er bestaat duidelijk behoefte aan uitbreiding van het aanbod voor minder validen. Daarom is er een plan uitgewerkt voor een zintuigenpad. Dit zorgt voor een bijzondere natuurbeleving voor mensen met een beperking (mensen die gebruik maken van een rollator, rolstoel of scootmobiel, mensen met visuele beperkingen en mensen met verstandelijke beperkingen). Door het prikkelen van de vijf zintuigen (zien, horen, voelen, ruiken en proeven) komt de natuur dichterbij en wordt recreatie ook voor deze doelgroep mogelijk. Zowel het zintuigenpad als de speeltoestellen op de zintuigeneilanden zijn zeer toegankelijk voor mensen met een beperking.
Initiatiefnemer	Gemeente Weert.
In welke mate draagt project bij aan realisatie regionale visie op leisuregebied	Weert heeft de ambitie om dit project te realiseren met een regionale aantrekkingskracht.
Mogelijke startdatum	Korte termijn.

Financiën

Kostenraming	€ 208.750
Gevraagde bijdrage 'leisurefonds'	€ 104.375

Binnenzwembad 'In de Bandert' Echt	
Korte omschrijving	Nieuwbouw binnenzwembad 'In de Bandert' in Echt. Doelstelling van dit project is om: · Een regionale zwemfaciliteit te realiseren met een duurzame functie voor recreatieve-, sport- en zorgarrangementen ten behoeve van de groeiende groep ouderen, chronisch zieken en gehandicapten in de regio. · De bestaande functie voor leszwemmen, doelgroepenactiviteiten, verenigingen en recreatief zwemmen (bovenlokale functies) te bestendigen
Locatie	Leisurepark 'In de Bandert'
Initiatiefnemer	Gemeente Echt-Susteren
Overige betrokken partijen	Zwembad 'In de Bandert' is één van de voorzieningen op het Leisurepark 'In de Bandert'. Andere voorzieningen zijn een fysio-/fitness, overdekt kartcentrum en partycentrum, overdekte en onoverdekte speeltuin, tenniscomplex, twee voetbalcomplexen en mogelijkheden voor wandelen, fietsen en mountainbiken in een aantrekkelijke laagdrempelige parkachtige omgeving. Door de combinatie van deze voorzieningen biedt het Leisurepark unieke mogelijkheden om voor alle leeftijdsgroepen (0 tot 80 jaar), het gehele jaar door (binnen en buiten) en voor mensen met een beperking sport en recreatie aan te bieden. Een centrale positie voor alle doelgroepen vormt het zwembad. De overige betrokken partijen zijn: · De exploitant van het zwembad, de Stichting Menswel. · De overige aanbieders op het Leisurepark (bedrijven en verenigingen). · De onderwijs- en zorginstellingen in de regio (basis- en speciaal onderwijs, **Connect College, Pergamijn,**
Opgaven	De opgaven van het project bestaan uit: · Nieuwbouw van het binnenzwembad 'In de Bandert' · Optimalisering van de beheer- en exploitatieopzet en aangaan van nieuwe samenwerkingsverbanden · Opstart van recreatieve-, sport- en zorgarrangementen voor de nieuwe groep **ouderen, chronisch zieken en gehandicapten**
Beoogd resultaat	De beoogde resultaten zijn: · Realiseren van een duurzame oplossing voor een zwemvoorziening in de regio (meerdere binnenzwembaden in de gemeenten Maasgouw, Roerdalen, Sittard-Geleen (grensoverschrijdend: Waldfeucht) zijn/worden gesloten) · Een uitbreiding van de bezoekersaantallen onder de bestaande doelgroepen · Het vervullen van een functie voor ouderen, chronisch zieken en gehandicapten (AWBZ) · Het versterken van de samenwerking tussen de aanbieders op het **Leisurepark**
In welke mate draagt project bij aan realisatie regionale visie op leisuregebied	Nieuwbouw van het binnenzwembad sluit goed aan op de aanbevelingen van het Regioplan Sport Midden-Limburg, welk plan op instigatie van de provincie is vastgesteld. Het zwembad ligt immers in een sportieve omgeving (Leisurepark 'In de Bandert') met een regionale functie. Binnen deze omgeving wordt samenwerking gezocht met partners uit onderwijs, zorg en welzijn. Nieuwbouw is gericht op multifunctioneel (ruimte) en multidisciplinair (samenwerking op inhoud) gebruik van de accommodatie. Mede als gevolg van de bevolkingskrimp voorziet de accommodatie binnen de regio in **een groeiende behoefte aan een eigentijds sport- en beweegaanbod.**

Huidige status	De variantenstudie is afgerond en het project bevindt zich in het afrondende stadium van de Definitiefase. Voorbereidingskrediet wordt opgenomen in de kadernota 2013 en het raadsvoorstel ten aanzien van de kredietvotering voor het totale project wordt **uiterlijk in december 2013 aan de raad voorgelegd.**
Mate van uitvoerbaarheid (s.v.z. grondverwerving, vergunningverlening enz.)	De nieuwbouw vindt plaats op het leisurepark 'In de Bandert'. Binnen het vigerende bestemmingsplan zijn locaties waar het zwembad gerealiseerd kan worden(ook binnen de aangegeven contouren voor bebouwing). De gronden op het leisurepark 'In de Bandert' zijn eigendom van de gemeente Echt-Susteren dus op dat vlak zijn geen belemmeringen te verwachten. Wel is het zo dat deze gronden zijn opgenomen in de exploitatie Leisurepark 'In de Bandert'. Het draagvlak voor het plan onder bestaande en toekomstige gebruikers is groot. Ook politiek is er draagvlak voor nieuwbouw van het zwembad als onderdeel van de gebiedsontwikkeling Leisurepark de Bandert.
Mogelijke startdatum	Start Bouwvoorbereidingsfase: september 2013 **Start Realisatiefase: uiterlijk derde kwartaal 2014**
Verwachte realisatiedatum	**Doorlooptijd van de bouw is 15 maanden. Afronding realisatie najaar 2015.**

Financiën

Kostenraming	Stichtingskosten € 8.600.000, exclusief BTW (BTW is aftrekbaar)
Financiering (welke partijen, hoogte bijdragen enz.)	Gemeente Echt-Susteren: € 5.600.000 Provincie Limburg: € 3.000.000
Gevraagde bijdrage 'leisurefonds'	Bijdrage Leisurefonds: € 3.000.000

Bijlage 4.2 Projecten periode 2014-2015

Euregionaal molenproject	
Korte omschrijving	Versterken van bestaande langeafstand wandel- en fietsroute langs molens tussen Leudal en Wegberg, waardoor er meer bekendheid komt voor deze cultuurhistorische objecten, met als doel op termijn gelden te genereren voor instandhouding en restauratie van de molens en het genereren van duurzame energie.
Initiatiefnemer	Gemeente Leudal.
In welke mate draagt project bij aan realisatie regionale visie op leisuregebied	Het Euregionale molenproject komt alleen in aanmerking voor Europese subsidie in het kader van duurzaamheid en/of restauratie als er sprake is van een duidelijke euregionale samenhang tussen de molens in het gebied tussen Leudal en Wegberg. Het Euregionaal Molenproject zoals hier verwoord, is vooral gericht op het creëren van deze samenhang, door de molens fysiek (bewegwijzering) en niet fysiek (promotie en arrangementen) met elkaar te verbinden. De co-financiering die Leudal vraagt, zal uitsluitend hiervoor worden aangewend.

Financiën

Kostenraming	Totale kosten: € 300.000,-
Financiering (welke partijen, hoogte bijdragen enz.)	
Gevraagde bijdrage 'leisurefonds'	Bijdrage Leisurefonds: € 150.000,-

App Motten, kastelen en burchten	
Korte omschrijving	Motten, kastelen, burchten - digitale ontdekkingen in de grensregio Maas-Rijn
Locatie	Midden-Limburg/Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette/Niederrhein
Initiatiefnemer	Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette
Overige betrokken partijen	Gemeenten Midden-Limburg, andere betrokken Nederlandse en Duitse toeristische organisaties
Opgaven	Het uitwerken en realiseren van digitale databases, om met behulp van smartphones de belangrijkste cultuurhistorische elementen in de gemeenten te lokaliseren, inhoudelijk te presenteren en geografisch te koppelen aan horecagelegenheden en recreatieve mogelijkheden. De gebruiker kan een App downloaden (NL en/of D versie), die hem in het veld op weg helpt naar spannende cultuurhistorische bijzonderheden aan weerskanten van de grens. De gebruiker gaat dan op zoek naar bijvoorbeeld een motte of een kasteel. Ter plekke krijgt hij tekst en uitleg over het geschiedkundige verhaal erachter, kan hij door middel van een animatiefilm of driedimensionale tekeningen zien hoe de burcht op die motte er ooit (of van binnen) uitzag. Via koppeling met audioguides kunnen verhalen worden beluisterd (bijzonder interessant voor doelgroep kinderen) en kan verdere informatie worden beluisterd over wat er verder nog in de omgeving te beleven valt of waar horecagelegenheden zijn. Hiervoor heeft de gebruiker een smartphone of tablet nodig (of in de toekomst een digitaal horloge of digitale bril). Internet is in het veld niet noodzakelijk, de App kan vooraf worden gedownload. De werking in het veld gebeurt via GPS, zodat er geen problemen ontstaan bij grensoverschrijdingen.
Beoogd resultaat	Versterkte toeristische waarneming door middel van de App om cultuurhistorische elementen op een moderne en digitale manier te ontdekken en te leren kennen. De (bewonings-)geschiedenis (Romeinen, Franken, vroege en late Middeleeuwen, 2e wereldoorlog) kan de rode draad vormen voor de digitale beleving en ontdekking van de grensregio.
In welke mate draagt project bij aan realisatie regionale visie op leisuregebied	De bedoeling is om meer (vooral jonge) mensen voor het gebied te interesseren en te winnen. Door middel van moderne media wordt de regio en het thema cultuur verkend en worden verschillende doelgroepen geënthousiasmeerd om naar Midden-Limburg en de grensregio te komen, om deze op een spannende manier te verkennen. Dit levert een bijdrage aan de toeristische marketing en regionale ontwikkeling en de leisure markt en door het Nederlands-Duitse karakter van het project vooral op de Duitse markt.
Huidige status	Er ligt een goede infrastructuur aan fiets- en wandelroutes en zeer interessante cultuurhistorische elementen, die de basis is voor het verkennen van onze regio via moderne media.
Mate van uitvoerbaarheid	Er wordt gebruik gemaakt van bestaande openbare en toegankelijke wegen, gronden en cultuurhistorische elementen. Grondverwerving en vergunningverlening zijn niet aan de orde.
Mogelijke startdatum	Eerste helft 2014 (in het kader van het nieuwe INTERREG V A programma

	Nederland-Duitsland).
Verwachte realisatiedatum	April 2017.

Financiën

Kostenraming	€ 2.000.000.
Financiering (welke partijen, hoogte bijdragen enz.)	INTERREG (EU subsidie tot 50%), Provincie Limburg (15%) en deelstaat Nordrhein Westfalen (cofinanciering 15%), deelnemende gemeenten, andere geïnteresseerde organisaties en overige partners (eigen bijdrage 10%).
Gevraagde bijdrage 'leisurefonds'	€ 500.000 is 25% zijnde de totale Nederlandse bijdrage (15% cofinanciering provinciale bijdrage INTERREG en 10% bijdrage eigen middelen Nederlandse partners).

Belevenispark Daelzicht	
1. samenhang voor de regio	Het is een uniek project voor de hele regio en ver daarbuiten. De brede regio zal ook profiteren van dagbezoek van de verblijvende gasten.
2. stimuleert toeristische bestedingen	Ja.
3. aantal bezoekers	Tussen de 100.000 en de 300.000 bezoekers
4. uitbreiding arbeidsplaatsen	Ja, echter om hoeveel arbeidsplaatsen het zal gaan is in dit stadium van het project nog niet te zeggen.
5. heeft effecten op korte termijn	Nee
6. past binnen visie lange termijn	Ja het is een trekker (weliswaar voor een specifieke doelgroep) waar mensen uit binnen en buitenland voor naar de regio zullen komen.
7. mate van cofinanciering	P.M. Op dit moment is dit nog niet inzichtelijk. Meer duidelijkheid wordt verwacht eind 2013.
8. mate van aanhaking op 5 pijlers: a) Natuur b) Cultuur c) Watersport d) Shoppen e) Buitenland	Bij een langer verblijf in het vakantiepark zullen (de familieleden) bezoekers ook andere activiteiten ondernemen: a) bezoek aan natuurgebieden; b) bezoek historische kernen / anders; c) het project is voorzien aan de Boschmolenplas; d) funshoppen; e) door het unieke karakter zullen er ook veel internationale bezoekers komen.

Jachthaven Hanssum/Neer

Korte omschrijving	Jachthaven Hanssum/Neer
Locatie	Gemeente Leudal
Initiatiefnemer	Gemeente Leudal voor wat betreft de ontwikkeling van de Maasboulevard en openbare ruimte rondom de Jachthaven
Overige betrokken partijen	

PARTIJ	ROL	BELANG
- ONDERNEMERS HANSSUM/NEER	- TOERISTISCH RECREATIEVE ACTIVITEITEN	- INVESTERINGEN, EXPLOITATIE
- Ondernemers/instanties zorg/recreatie/wonen	- realiseren voorzieningen voor (tijdelijke) bewoners en recreanten	- Investeringen, exploitatie, verbeteren aanbod
- Gemeente Leudal	- Initiator en uitvoerder Maaspromenade	- Verbetering omgevingskwaliteit, stimuleren economische dynamiek en woon-zorg faciliteiten
- Gemeenten Maasplassen, Beesel	- Ondersteuning door aanvullende voorzieningen	- Versterking van toeristisch/recreatief product Maasplassen en achterland
- Watersportverenigingen/ natuur-, wandel en fietsrecreatie	- Faciliteren activiteiten	- Verbetering aanbod recreatieve activiteiten

Opgaven

De uitvoeringsstrategie van Maasfront Hanssum kent 3 ontwikkelingszones, te weten: Maaspromenade, Vitelia locatie (voormalige veevoederfabriek) en de jachthaven en omgeving. Bij de realisatie is. onderlinge afstemming, in fasering en product, van belang.

1. *Maaspromenade:* de Maaspromonade vormt de verbinding van de verschillende onderdelen van Hanssum. Aan de promenade zijn de horeca, recreatie- en watersportvoorzieningen gelegen. Dit is het domein voor de dagrecreant en de bewoners. De promenade brengt de jachthaven bij het dorp en het dorp bij de Maas. Belangrijk is het Maaspanorama optimaal beleefbaar te maken. De promenade is zowel een verpoosgebied als een doorgangsgebied voor wandelaars en fietsers. De kwaliteit van de inrichting en aankleding is hoogwaardig: centraal plein, kunst op- en aan het water, toeristisch informatiepunt en waterspeeltuin. De ontwikkeling van de Maaspromenade is de verantwoordelijkheid van de (gemeentelijke) overheid.

2. *Vitelia-locatie:* een belangrijk onderdeel van de gebiedsontwikkeling is een centrum

	gebouw op bij voorkeur de huidige Vitelia-locatie. Een hoofdfunctie in het centrumgebouw is verblijfsaccommodatie en horeca. De verblijfsfunctie kan een hotel zijn of verhuurbare appartementen gecombineerd met vergadereenheden. Andere publieksfuncties die bij de verblijfsaccommodatie passen zijn wellness en zorgfaciliteiten. De horeca- en verblijfsvoorzieningen zijn een particulier initiatief. De gemeente vervult hierbij de rol van facilitator en regisseur. 3. *Jachthaven en omgeving:* de jachthaven moet een bruisend en levendig centrum worden. Om dit bereiken, moeten diverse aanpassingen in de zichtbaarheid, bereikbaarheid, capaciteit en het gebruik van de huidige jachthaven gemaakt worden. De jachthaven is verbonden met de Vitelia-locatie. De capaciteit van de passantenplaatsen moet worden uitgebreid. Wenselijk is de benutting van een aantal plaatsen voor verhuur van (fluister)boten. Daarnaast zijn extra voorzieningen nodig in de vorm van watersportwinkel, bootverkoop, horeca, verblijfsaccommodatie aan het water alsmede uitbreiding van het aantal camperplaatsen. De ontwikkeling van de jachthaven (realiseren van een meer open karakter waardoor de belevings-waarde wordt vergroot evenals de verbinding met de omgeving) kan aan het particulier initiatief worden overgelaten. Ook hier vervult de gemeente een regisserende rol. Het lijkt reëel te veronderstellen dat, vanwege de aard van deze zelfstandige voorziening, dit particulier initiatief niet dezelfde investeerder zal krijgen als de herontwikkeling van de Vitelia-locatie. De omgeving van de jachthaven zal een cruciale rol krijgen in de verbinding van het Maasfront met het Maasdal tussen Buggenum en Neer. De maatregelen, die noodzakelijk zijn voor deze verbinding zijn opgenomen in het Masterplan Maasplassen.
Beoogd resultaat	Het creëren van een aantrekkelijk verblijfsklimaat door het maken van een verbinding tussen de Maas en haar achterland. Maasfront Hanssum is de eerste plek in Midden-Limburg die mensen vanaf de Maas aandoen. Maasfront Hanssum vormt daarmee een scharnierpunt voor water -en landgebonden recreatie. Hiermee is zij een aanvulling op en versterking van het regionaal toeristisch product en zal een icoon als de Poort in de Maas een bezoekersstroom trekken die ook het achterland gaat verkennen.
In welke mate draagt project bij aan realisatie regionale visie op leisuregebied	**CITAAT OOG OP MIDDEN-LIMBURG: DE VERBINDING TUSSEN STAD / DORP EN WATER MOET WORDEN VERBETERD, ZOALS IN ROERMOND, MAASBRACHT, THORN EN HANSSUM. VERDER ZIJN DE OUDE INDUSTRIEHAVENS MOGELIJKE LOCATIES VOOR HERONTWIKKELING MET ACCENT OP LEISURE. PASSEND BINNEN ONTWIKKELINGEN MASTERPLAN.**
Huidige status	- Matige kwaliteit van de openbare ruimte - Omliggende bebouwing met weinig aantrekkelijk of karakteristieke uitstraling. Dit wordt versterkt door de leegstand van bedrijfspanden. - Geen gebied voor verpozen of verblijven: hotel-restaurant
Mate van uitvoerbaarheid (s.v.z. grondverwerving, vergunningverlening enz.)	Uitvoering van deelproject 1 de Maaspromenade door de gemeente vindt plaats in samenhang met uitvoering van de andere twee deelprojecten. Afhankelijk van het particulier initiatief wordt de aanpak van de Maaspromenade door de gemeente in fasen uitgevoerd. Na duidelijkheid en garanties over de realisatie van de andere onderdelen van het masterplan wordt de herontwikkeling van de boulevard ter hand genomen.

Mogelijke startdatum	2014
Verwachte realisatiedatum	2016

Financiën

Kostenraming	De kosten voor de ontwikkeling van de Maaspromenade worden geraamd tussen de twee en drie miljoen euro.
Financiering (welke partijen, hoogte bijdragen enz.)	Bij de financiering van de publieke openbare ruimte wordt gekeken naar de mogelijkheden voor kostenverhaal zodat de partijen die daarvan het meeste baat hebben daaraan ook bijdragen.
Gevraagde bijdrage 'leisurefonds'	

	2014	2015	2016
Maaspromenade	€ 100.000,00	€ 200.000,00	€ 300.000,00
Ontwikkelzone Jachthaven		€ 100.000,00	€ 300.000,00
Totaal	**€ 100.000,00**	**€ 300.000,00**	**€ 600.000,00**

Gevraagde cofinanciering Leisurefonds: € 750.000 (75%)

Colofon

TOERISME- EN RECREATIEVISIE MIDDEN LIMBURG AFWEGINGSKADER EN PROJECTENPROGRAMMA

OPDRACHTGEVER:

Regio Midden Limburg

STATUS:

Definitief

AUTEUR:

Frank Boom
Wietske Theloesen

GECONTROLEERD DOOR:

Merijn van Essen

VRIJGEGEVEN DOOR:

Merijn van Essen

9 oktober 2013
077167300:0.13

ARCADIS NEDERLAND BV
Mercatorplein 1
Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Tel 073 6809 211
Fax 073 6144 606
www.arcadis.nl
Handelsregister 09036504